म.जि. प्र. का. द.नं. : १०६/०६८, वर्ष १३, अंक १५९ बिहीबार ४ माघ २०८० ने. सं. ११४४ पोहेलाथ्व 18 January 2024 www.sajhakuranews.com पृष्ठ संख्या ४ मूल्यः रु. ३/-

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गको पत्रिका

साझाकुरा

साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakuranews.com

विजेता खेलाडीलाई वडा कार्यालयको सम्मान

हेटौंडा, ३ माघ/बकैया गाउँपालिकामा आयोजित पाँचौं बकैया कप फुटबल प्रतियोगितामा उपाधि चुम्न सफल ५ नम्बर वडाको टीमलाई वडा कार्यालयले सम्मान गरेको छ । फुटबल प्रतियोगितामा बकैया-५ नम्बर वडाले विजय प्राप्त गरेकोप्रति हौसला तथा प्रोत्साहनका लागि खादा ओढाएर सम्मानपत्र वितरण गर्दै सम्मान गरिएको बकैया-५ नम्बर वडा कार्यालयका सहायक सचिव देवराज लामिछानेले जानकारी दिए ।

सम्मान कार्यक्रममा बकैया-५ का अध्यक्ष लक्ष्मी जिम्बाको अध्यक्षता तथा बकैया खेलकुद विकास समितिका सदस्य सुनील दर्लामीको प्रमुख आतिथ्यता रहेको थियो । कार्यक्रममा बकैया ५ नम्बर वडासदस्य अमृत थिङ, बकैया खेलकुद विकास समिति सदस्य सीताराम स्याङ्तान, ५ नम्बर वडा खेलकुद विकास समितिका अध्यक्ष विनोद वाइबा, प्रभात माविका प्रधानाध्यापक दिपेश देवकोटा, एन्फा रेफ्री अनिल विक, प्रतियोगितामा टिम म्यानेजर रहेको बकैया ५ नम्बर वडा खेलकुद विकास समिति सदस्य वीरबहादुर घलानको आतिथ्यता थियो ।

भैंसे-भीमफेदी सडक निर्माण चैतभित्र सकिन्छः मुख्यमन्त्री जम्कट्टेल

भानुभक्त आचार्य

हेटौंडा, ३ माघ/ बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री शालिकराम जम्कट्टेलले प्रदेशको राजधानी हेटौंडा र काठमाडौं जोड्ने भैंसे-भीमफेदी सडकखण्ड अबको करिब ३ महिनाभित्रमा निर्माण सम्पन्न हुने बताएका छन् । बुधबार भैंसे-भीमफेदी सडकखण्डको अनुगमन गर्ने क्रममा उनले यस्तो बताएका हुन् ।

वातावरणमैत्री हुनेगरी डबल लेनको सडकको रुपमा स्तरीकरण गर्ने सरकारको योजना रहेको थियो । ११ दशमलव ५१ किलोमिटर लम्बाई रहेको भैंसे-भीमफेदी सडकको निर्माणकार्यको अनुगमनको क्रममा मुख्यमन्त्री जम्कट्टेलले प्रदेश सरकारको कार्यभार आफूले सम्हाल्दै गर्दा यो सडकलाई प्राथमिकतामा राखेर काम अगाडि बढाएको जानकारी दिएका छन् । २०७७ सालमा निर्माण सुरु गरिएको भैंसे-भीमफेदी सडक संघीय राजधानी र मध्यतराई जोड्ने सेतुको रुपमा रहेको छ ।

सडकको अनुगमन गर्दै बागमती प्रदेश सरकारका भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री युबराज दुलालले विगतमा मुआब्जाको समस्याले निर्माण कार्य ढिलो भएपनि स्थानीय जनतासँगको छलफल पश्चात ठेक्का लगाएकाले निर्माण कार्यले गति लिएको बताए । भैंसे-भीमफेदी सडकको ८० प्रतिशत काम सकिएको बताउँदै अब २० प्रतिशत मात्रै काम सम्पन्न गर्न बाँकी रहेको मन्त्री दुलालले जानकारी दिए । सडक चौडा र टेवा पर्खाल, ड्रेन सहित करिव ९५ प्रतिशत काम सकिएको छ । हालसम्म २ किलोमिटर कालोपत्रे निर्माण पनि सम्पन्न भएको छ ।

त्यसैगरी बागमती प्रदेशका सामाजिक विकास मन्त्री कुमारी मोक्तानले जनताले आफ्नो गाउँ विकास गर्न सरकारलाई सहयोग गरेको कारण सडक निर्माण काम छिटो भएको बताइन् । बागमती प्रदेश यातायात पूर्वाधार निर्देशनालयका ईञ्जिनियर हरिप्रसाद ओझाले अनुमानित लागत ६३ करोड ७० लाख ६५ हजार ४ सय ४७ रुपैंया रहेकोमा ३८ करोड ७८ लाख ८ सय ९७ रुपैंयामा सम्झौता गराएर काम भइरहेको जानकारी दिए । यो सडकमा पर्ने पाँच पुलमध्ये ४ वटा निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ भने एउटा पुल निर्माण सम्पन्न भइसकेको ओझाले बताए ।

२०७७ साल असार २४ गते ठेक्का लगाएको आयोजनाको दुईपटक म्याद थप भएकोमा अब काम अन्तिम चरणमा रहेको ओझाको भनाई छ । अनुगमनमा बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री जम्कट्टेल, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री दुलाल, सामाजिक विकास मन्त्री मोक्तान सहित आयोजनाका कर्मचारीहरु सहभागी रहेका थिए । राणाकालीन ईतिहास बोकेको यो सडकखण्ड भारतीय सरकारको सहयोगमा निर्माण भएको थियो । अहिले नेपाल सरकाले पुननिर्माण गर्न लागेको हो ।

भीमफेदी-२, ४ र ६ नम्बर वडा भएर गएको यो सडक छेउमा रहेका घरजग्गा तथा अन्य संरचना हटाउन नसक्दा सडक निर्माण कार्यले गति लिन सकेको थिएन । सडक क्षेत्रमा भीमफेदी गाउँपालिकाका २ र ४ नम्बर वडाका केही व्यक्तिका घर पनि परेका थियो । घरधनीले मुआब्जा माग गरे पछि निर्माण कम्पनीले समयसीमाभित्र काम गर्न नपाएको जनाइएको छ ।

यो सडकमा पर्ने ४० मिटर लम्बाईको ढोकाफेदी खोलाको पुल र ६० मिटर लम्बाईको माण्डुखोलाको पुलको ठेक्का आह्वानको केही समय ढिलो गरी भएको थियो । २०७७ असार २४ गते कूल ३८ करोड ७८ लाख ८ सय ९७ रुपैयाँ लागतमा सडक स्तरोन्नति कार्यको ठेक्का सम्झौता गरिएको हो । एक वर्षभित्र निर्माणकार्य सक्ने गरी यो सडक स्तरोन्नति गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मातहतको प्रदेश यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय हेटौंडाले निर्माण कम्पनी आशिष/डिएस जेभीसँग ठेक्का सम्झौता गरेको थियो ।

जनताको सहयोगमा निर्माणकार्य द्रुतगतिमाः मन्त्री मोक्तान

बागमती प्रदेशका सामाजिक विकास मन्त्री कुमारी मोक्तानले जनताको सहयोगमा मात्र विकास निर्माण कार्य छिटो सम्पन्न गर्न सकिने बताएकी छन् । भैंसे-भीमफेदी सडकखण्डको अनुगमन गर्ने क्रममा मन्त्री मोक्तानले यस्तो बताएकी हुन् ।

मन्त्री मोक्तानले मकवानपुरका जनताले अनुमति दिएर आफ्नो जग्गाको मुआब्जा लिई सडक निर्माणमा सहयोग गरेकोले यो सडक निर्माण द्रुतगतिमा भइरहेको जनाउदै अब चैतसम्ममा निर्माणकार्य सम्पन्न हुने उनले बताइन् । मन्त्री मोक्तानका अनुसार २०७७ सालमा सडकको पहिलोपटक ठेक्का लगाउने क्रममा स्थानीयबासीसँगको छलफल कम भएकोले कार्यप्रगति निर्धारित समयमा हुन नसकेको भएपनि पछिल्लोपटक भने जनताले नै चाहेको हुनाले निर्माणकार्य द्रुतगतिमा अघि बढेको हो ।

जनताले आफ्नो गाउँठाउँको विकास गर्न सरकारलाई सहयोग गरेको कारण सडक निर्माणको काम छिटो भएको उनले बताइन् । अनुगमनका क्रममा गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिलगायत स्थानीयवासीको उत्साहपूर्ण सहभागिता रहेको थियो ।

प्रदेशभर सबैभन्दा बढी दुर्घटना हुने मकवानपुर दोस्रो जिल्ला

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको प्रतिवेदन अनुसार बागमती प्रदेशमा गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १२ हजार ३६ वटा सवारी दुर्घटना भएका छन् ।

दुर्घटनामा परी ४ सय ८२ जनाको मृत्यु, ९ सय ८७ जना गम्भीर घाइते र १० हजार ४ सय ६१ जना सामान्य घाइते भएका थिए । प्रदेशको १० जिल्ला (उपत्यकाको काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुर बाहेक) सबैभन्दा बढी दुर्घटना चितवनमा हुने गरेको पाइएको छ । सबैभन्दा बढी सवारी दुर्घटना हुनेमा मकवानपुर दोस्रो जिल्लामा पदर्छ । बागमती प्रदेशको काठमाडौं उपत्यका बाहिर रहेका १० जिल्लामध्ये सबैभन्दा बढी सवारी दुर्घटना चितवनमा भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

चितवनमा गत आर्थिक वर्ष ३ सय ६ वटा सवारी दुर्घटना भएका थिए । जसमध्ये घटनामा ७६ जनाको मृत्यु भएको थियो । आयोगको प्रतिवेदन अनुसार, गत आर्थिक वर्ष मकवानपुरमा २ सय ५५, सिन्धुलीमा १ सय ८२, रामेछापमा ३३, दोलखामा २७, काभ्रेपलाञ्चोकमा १ सय ५६, सिन्धुपाल्चोकमा ५०, नुवाकोटमा ८१, धादिङमा २ सय ४९ र रसुवामा २२ वटा सवारी दुर्घटना भएका थिए ।

गत आर्थिक वर्ष दुर्घटनामा परी मकवानपुरमा ६३, सिन्धुलीमा ३४, रामेछापमा ९, दोलखामा ४, काभ्रेपलाञ्चोकमा ४७, सिन्धुपाल्चोकमा १०, नुवाकोटमा १५, धादिङमा ३७ र रसुवामा ४ जनाले ज्यान गुमाएका थिए । सवारी दुर्घटनामा परी गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा चितवनमा ५ सय ८१, मकवानपुरमा ५ सय ९५, सिन्धुलीमा ३ सय ८६, रामेछापमा ९८, दोलखामा ५२, काभ्रेपलाञ्चोकमा ३ सय २७, सिन्धुपाल्चोकमा १ सय ९, नुवाकोटमा २ सय १० धादिङमा ४ सय ९७ र रसुवामा ३६ जना घाइते भएका थिए ।

काठमाडौं उपत्यकाका तीन जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल १० हजार ६ सय ७५ वटा सवारी दुर्घटना भएका थिए । सवारी दुर्घटना गराउनेमा सबैभन्दा ठूलो संख्या २५ देखि ४० वर्ष उमेर समूहका चालक भएको पाइएको छ । काठमाडौंमा ७ हजार ५ सय ३७, ललितपुरमा १ हजार ९ सय ४६ र भक्तपुरमा १ हजार १ सय ९२ वटा दुर्घटना भएका थिए । गत आर्थिक वर्ष सवारी दुर्घटनामा संलग्न चालकमध्ये ९ हजार २ सय १७ जना २५ देखि ४० वर्ष उमेर समूहका थिए ।

मकवानपुरमा चिनियाँ नागरिक कुटिए

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/ मकवानपुरमा चिनियाँ नागरिकमाथि कुटपिट भएको छ । फास्टट्र्याकमा काम गरिरहेका चिनियाँ नागरिकलाई मकवानपुरका स्थानीयले कुटपिट गरेका हुन् ।

'चाइनिज क्याम्पमा कुकको काम गर्ने मकवानपुरगढी-१ बस्ने फूलमाया लुङ्बालाई खाना बनाउने क्रममा फास्टट्र्याकमा काम गर्ने चिनियाँ नागरिक थानकार्ड युनले हातपात गर्न खोजेको भनि आफन्तलाई जानकारी गराएको पाइएको छ ।', प्रहरीले भनेको छ, 'त्यसपछि फूलमायाका आफन्त तथा स्थानीयले युनलाई कुटपिट गरी घाइते बनाएको खबर आएको थियो ।'

घाइतेलाई उपचारको लागि अर्थोपेडिक अस्पताल हेटौंडा पठाइएको र उनलाई बाहिरी चोट नरहेको मकवानपुर प्रहरीले जनाएको छ । फूलमाया सामान्य घाइते भएको र उनी स्थानीय मेडिकलमा उपचारपछि घर फर्किएको प्रहरीले बताएको छ ।

पालुङ जेसीजमा नयाँ समितिको पदस्थापना

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/पालुङ जेसीज वर्ष २०२४ को अध्यक्षमा निरज रायमाझी पदस्थापित भएका छन् । मंगलबार भएको जेसीजको २४ औं पदस्थापन कार्यक्रममा २०२३ का अध्यक्ष संगम कार्कीले रायमाझीलाई अध्यक्षको माला हस्तान्तरण गर्दै अध्यक्ष पदमा पदस्थापित गराएका हुन् ।

अध्यक्षमा पदस्थापित रायमाझीले युवाको नेतृत्व र व्यक्तित्व विकाससँगै सामाजिक कार्यमार्फत आफ्नो कार्यकाल नमूनालायक बनाउन प्रयत्न गर्ने प्रतिबद्धता जनाए । जेसीजको साधारणसभाबाट कार्यकारिणी उपाध्यक्षमा नारायण तामाङ र मानसिंह दोङ तथा उपाध्यक्षमा स्मिता बिष्ट, बिस्मिता गोपाली, नवीन कार्की र बिराज थापा सर्वसम्मत चयन भएका थिए ।

अध्यक्ष रायमाझीले महासचिवमा बिक्रम गोपाली, कानूनी सल्लाहकार सुबिन्द्रमान प्रधान, कोषाध्यक्ष सन्जय गोपाली, सहकोषाध्यक्ष अजय कार्की, सचिव रोशनी गोपाली, तालिम आयुक्त अजित कार्की, प्रकरण निर्देशक प्रकाशबहादुर चन्द, जनसम्पर्क अधिकारी सुशान्त गोपाली र शाखा सम्पादक अन्जय प्रधानलाई मनोनित गरेका छन् । २०२३ का अध्यक्ष कार्कीले आफ्नो कार्यकालमा सहयोग गर्ने जेसीज सदस्य, पूर्वअध्यक्ष तथा शाखा अध्यक्षहरुलाई मायाको चिनो प्रदान गरेका थिए ।

कार्यक्रममा पालुङ जेसीजका मानार्थ सदस्य कविराज खत्री, पूर्वअध्यक्ष सुरेन्द्रमान प्रधान, संस्थापक अध्यक्ष पुरुषोत्तम ढकाल, हेटौंडा जेसीज अध्यक्ष विकेशलाल श्रेष्ठ, नेपाल जेसीज उपाध्यक्ष गणेश सापकोटा, निरुपित उपाध्यक्ष सौरभ श्रेष्ठ, निरुपित कार्यकारिणी उपाध्यक्ष अनुप सुनुवार, थाहा नगरपालिकाका उपप्रमुख भरत गोपाली, प्रमुख बिष्णुबहादुर बिष्ट लगायतले मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए ।

थाहा-१ र ३ जोड्ने झोलुङ्गो पुल निर्माण अन्तिम चरणमा

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/ जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रस्थित थाहा नगरपालिका वडा नम्बर १ र ३ जोड्ने झोलुङ्गो पुलको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

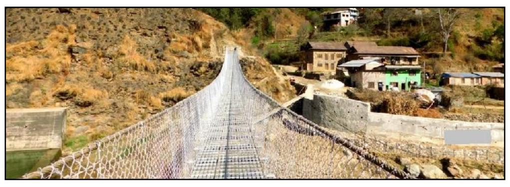

वडा नम्बर ३ को नयाँवस्ती र १ नम्बर वडाको टाहाखेल जोड्ने मुलपानी घट्टेखोला झोलुङ्गो पुलको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको हो । गत २०८० असार १५ गते निर्माण सम्पन्न हुने झोलुङ्गो पुलको निर्माण सक्ने गरी २०७९ पुस १२ गते सम्झौता भएको थियो । ४३ लाख ६१ हजार २ सय ८८ रुपैयाँ कुल लागत रहेको झोलुङ्गो पुलको लागि थाहा नगरपालिकाले ५ लाख ६६ हजार ९ सय ६७ रुपैयाँ लगानी गरेको छ ।

पुल निर्माणमा समुदायले ८७ हजार २ सय २५ रुपैयाँको श्रमदान गरेका छन् । बाँकी बजेट झोलुङ्गो पुल क्षेत्रगत कार्यक्रमले सहयोग गरेको हो ।

सामाजिक तथा प्राविधिक सहयोग राडो नेपालले गरेको यो पुलको लम्बाइ ८७ मिटर रहेको छ । पुल निर्माणसँगै ४ सय १० घर परिवारका १ हजार ९ सय ९१ जना नागरिक लाभान्वित हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

ड्राइभिङ्ग सिक्ने तयारीमा हुनुहुन्छ ?

अब निराश नहुनुहोस्...

हामी कहाँ जतिसुकै नजान्ने भएपनि दक्ष तथा अनुभवी प्रशिक्षकद्वारा गाडी सिकाइनुका साथै लाइसेन्स परीक्षा र ट्रायल सहजै पास गर्न सक्ने गरी ड्राइभिङ्ग प्रशिक्षण दिइन्छ ।

हाम्रा विशेषताहरूः

- अनलाइन फर्म भर्ने सुविधा ।
- रोड टेस्ट गराइन्छ ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरुद्वारा प्रशिक्षण ।
- लाइसेन्स ट्रायलको प्राविधिक ज्ञान दिइन्छ ।
- गाडीको पार्टपूर्जासम्बन्धी सम्पूर्ण ज्ञान दिइन्छ ।

के. के. ड्राइभिङ्ग प्रशिक्षण केन्द्र
हेटौंडा-५, पिप्ले, मकवानपुर
सम्पर्कः ९८४५१७९४१५, ९८१७२८४६१४, ९८४५६२३५६९

सम्पूर्ण ब्राण्डका गाडी
एकै ठाउँमा सम्पूर्ण सेवासहित

- कार वास भित्र/बाहिर
- वायरिङ मर्मत
- A/C मर्मत तथा ग्याँस रिफिलिङ
- सेन्सरसम्बन्धी समस्या कम्प्युटरबाट जाँचिने
- डेन्ट, पेन्ट, प्लास्टिक/ग्याँस/इलेक्ट्रिक वेल्डिङ
- टायर ब्यालेन्स, पन्चर र फेर्ने काम मेशिनबाट
- इन्जिनसम्बन्धी सबै काम

Himalayan Motors Pvt.Ltd.
हेटौंडा, चौकीटोल, सम्पर्क नं.: ०५७-५९०३३३

साझाकुरा

हाम्रो कुरा

चरम आर्थिक संकटमा हेटौंडा सिमेन्ट

वर्षौंदेखि निरन्तर घाटा व्यहोर्दै आएको हेटौंडा सिमेन्ट उद्योगको उत्पादन ३ महिनादेखि बन्द रहेको छ । चरम आर्थिक संकट भोग्न बाध्य भएको यो उद्योग लामो समयदेखि बन्द छ । कर्मचारी उद्योगमा उपस्थित हुने हाजिर गर्ने र घाम तापेर तलब खाने बाहेक कुनै उन्नति भएको छैन । आर्थिक संकटका कारण अझै सिमेन्ट उत्पादनमा कठिनाई भइरहेको उद्योगले जनाएको छ । उद्योग व्यवस्थापनले आर्थिक स्रोत जुटाउने प्रयास गरेको भएपनि तत्काल सम्भव नहुँदा कोइला खरिद गरी ल्याउन कठिनाई भएको बताइएको छ । कोइला आपूर्तिमा समस्या उद्योगका लागि यो पहिलो पटक होइन । बिगतका दिनमा न्यून गुणस्तरका कोइला आयात गरेर उद्योग डुवाउने खेल उद्योगका कर्मचारीहरुले नै गरेका थिए । कम गुणस्तरको कोइला आपूर्ति गर्ने, बोपत्रमा उल्लेख भएको भन्दा कम परिमाणमा कोइला आपूर्ति गरी मोटो रकम कमिशन खाने रोग पुरानै हो । कोइलाका कारण उद्योग बन्द भएको घटना यो पहिलो भने होइन । यो पटक पनि कोइला अभावकै कारण उद्योगको उत्पादन बन्द भएको छ ।

उद्योगलाई हाल नियमित उत्पादन सुरु गर्न करिब ३ हजार मेट्रिकटन कोइला आवश्यक पर्ने र त्यति कोइलाले १ महिनासम्म सिमेन्ट उत्पादन गर्न सकिने बताइएको छ । ३ हजार मेट्रिकटन कोइलाले एक महिना धान्ने अवस्था हो भने वार्षिक करिव ३६ हजार मेट्रिकटन कोइला आवश्यक पर्छ । बिगतका दिनमा यो सहजै आपूर्ति भएको थियो । अहिले ३ हजार मेट्रिकटन कोइला किन्न उद्योगलाई महाभारत नै भएको छ । अहिले यो उद्योगको भण्डारणमा करिब ६०० मेट्रिकटन मात्रै कोइला रहेकाले उत्पादन सुरु नगरिएको जनाइएको छ । त्यस्तै उद्योगबाट उत्पादित २ लाख २५ हजार बोरा सिमेन्ट विक्री हुन नसक्दा उद्योगलाई थप आर्थिक संकट आइपरेको बताइएको छ । सरकारले अनुदान देला र कोइला खरिद गरौंला भनने दाउमा बसेको उद्योगभित्रको अनियमितताका बारेमा खोजीनीति पनि गर्नुपर्ला । सरकारले अनुदान उपलब्ध गराएमा यथाशीघ्र कोइला आपूर्ति गरी माघको अन्तिम साताबाट उत्पादन सुरु गरिने उद्योग व्यवस्थापनले जनाएको छ । विक्रम सम्वत २०३३ सालमा १ अर्ब ३८ करोड ९० लाख रुपैयाँमा लगानीमा स्थापना भएको हेटौंडा सिमेन्ट उद्योगले २०४३ साल मंसिर २६ गतेदेखि व्यावसायिक उत्पादन सुरु गरेको थियो । कुनैसमय हेटौंडा सिमेन्टका उपभोक्ताले डिलरमा पैसा बुझाएर महिनौं कुरेर सिमेन्ट लिने गरेका थिए । हेटौंडा सिमेन्ट उद्योगको डिलरसिप लिनका लागि मन्त्रालयसम्म भनसुन गर्नु पर्दथ्यो । हाल उद्योगको उत्पादन र बजार समायानुकुल विस्तार नभएकै कारण उद्योग संकटमा पुगेको छ । जसले गर्दा हेटौंडा सिमेन्टको बजार खुम्चियो, निजी लगानीका सिमेन्ट उद्योगले बजार फैलाउँदै गए ।

हेटौंडा सिमेन्ट उद्योगको पुरानो भवन, पुरानै प्रविधि र पुरानै ग्राहककाबीचमा यसले आफ्नो अस्तित्व जोगाउन संघर्ष गर्दैछ । हेटौंडा सिमेन्टप्रति उपभोक्ताको विश्वास अझै गुमेको छैन । उद्योगको दैनिक उत्पादन क्षमता ७ सय ५० मेट्रिकटन थियो । वर्षमा २७ लाख बोरा उत्पादन गर्ने क्षमता भएपनि पछिल्ला वर्षमा मुस्किलले १८/२० लाख बोरा उत्पादन गरिरहेको छ । उद्योगले पूर्ण क्षमता उपयोग गर्न सकेको छैन । ऊर्जा संकटबाट बाहिर निस्कँदा केही सास फेर्न पाएको उद्योग यही अवस्थामा रहिरहन चाहँदैन । हेटौंडा सिमेन्ट उद्योगभन्दा पछि आएका उद्योगले बजारीकरण रणनीति प्रयोग गरेर ठूलो क्षमतामा बजार विस्तार गरिरहँदा हेटौंडा सिमेन्टको अवस्था थप जर्जर बन्दैछ । यो उद्योगले उत्पादन क्षमता विस्तार नगरे संकटमा फस्ने अवस्था पुगिसकेको छ ।

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

साझाकुरा

मकवानपुर प्रहरी

प्रहरी कन्ट्रोल:	१००
जिल्ला ट्राफिक:	५२०५९९
वडा प्रहरी:	५२०२९९
पशुपतिनगर इलाका:	५२०५९८
पालुङ इलाका:	६२०४६७
मनहरी इलाका:	९८५५०९०१६१
इलाका फापरबारी:	६२१९८०
इलाका भीमफेदी:	६९१४६२
इलाका ठिंगन:	९८४५२९९३८१
चौकीटोल चौकी	९७४२५५९५०१
चित्लाङ चौकी:	६९२०००
चौघडा चौकी	९८४४०५४६०४
नेवारपानी चौकी:	९७५५०००२९९
फाखेल चौकी:	९८४५०३१३९८
पदमपोखरी चौकी:	९८४५०९९७८९

एम्बुलेन्स सेवा

नेपाल रेडक्रस:	५२०७११, ९८५५०२८९५२
हेटौंडा अस्पताल:	५२०३०५
परिवार नियोजन संघ:	५२०७४५,९८४५१०४५००
मनहरी रेडक्रस:	९८४५१०५८२१
छतिवन रेडक्रस:	९८६१६२२३११
भीमफेदी रेडक्रस:	६२०६९९
पालुङ रेडक्रस:	९८१४२०७४०१
बज्रबाराही रेडक्रस:	९८४५३०२९८४
सहकारी अस्पताल:	०५७-५२६५८७, ९८४५६१९१९४
बसामाडी एम्बुलेन्स:	९८४५२९७५७९
बारुण यन्त्र:	१०१
बाल हेल्पलाइन नेपाल:	१०९८
माइती नेपाल:	५२१०५०
अपाङ्ग बाल अस्पताल	९८४५२९६४४५

सार्वजनिक हितको लागि
साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिक

भोलिको पात्रो

भोलि वि.सं. २०८० माघ ५ गते शुक्रबार १९ जनवरी २०२४ । नवमी, पौष शुक्लपक्ष । पोहेलाथ्व ११४४ ने.सं. । सूर्योदय ६:५७, सूर्यास्त ५:३२ ।

आजको राशिफल

मेष	: सञ्चित धन खर्च हुनेछ	**तुला**	: सहमतिका कार्यहरु हुनेछन्
वृष	: आफन्तले कुरा काट्नेछन्	**वृश्चिक**	: नयाँ कार्य सम्पन्न हुनेछ
मिथुन	: आत्मविश्वास बढ्नेछ	**धनु**	: प्रतिभाका कार्यमा सफलता मिल्नेछ
कर्कट	: आफन्तको सहयोग मिल्नेछ	**मकर**	: सन्तानबाट सन्तोष मिल्नेछ
सिंह	: मान, प्रतिष्ठा बढ्नेछ	**कुम्भ**	: विवाद पर्न सक्नेछ
कन्या	: कार्यमा सफलता मिल्नेछ	**मीन**	: दाम्पत्य सुख मिल्नेछ

पाथीभराको नाम फेर्ने बहस र केबलकारको 'सेटिङ'

पाधीभरा केबुलकारमा केपी ओली सत्तामा रहँदा यती समूह सक्रिय थियो । अछिले प्रचण्ड सत्तामा हुँदा चन्दाणिरी हिल्स सक्रिय छ । यहीबेला पाथिभराको नामफेरेर 'मुक्कुमलुङ' राख्ने बठस तातेको छ ।

✍ **दिलेन्द्र कुरुम्बाङ**

ताप्लेजुङको पाथीभरासँग ऐतिहासिक सम्बन्ध रहेको जनाउँदै रैथाने याक्थुङ (लिम्बू) समुदाय अहिले आन्दोलनमा उत्रिएको छ । यससँगै पाथीभरा मन्दिरको नाम फेरिनुपर्ने बहस सघन बनेको छ ।

वर्तमान नेपाल देश बन्नुभन्दा हजारौं वर्ष अघिदेखि याक्थुङ समुदायले आवाद गरेको त्यो भूमिमा मानव सभ्यताको सुरुवाती समयदेखि नै 'मुक्कुमलुङ' भनेर मान्दै र पुज्दै ल्याएको ठाउँलाई पछि नवआगन्तुक समुदायले 'पाथीभरा' भनेर नाम परिवर्तन गरिनुका साथै सांस्कृतिक अतिक्रमण गरिएको आन्दोलनकारीको गुनासो छ ।

पाथिभराको नाम र पहिचान पक्षधर हरूको मागबारे चर्चा गर्नुभन्दा पहिले पाथिभरा केबलकार परियोजना र यसमा भइरहेको चलखेलको नालीबेली केलाऔं ।

केबलकारको नालीबेली

नेपालको सुदूरपूर्वी क्षेत्र लिम्बुवानको ताप्लेजुङमा अवस्थित मुक्कुमलुङ अर्थात् पाथिभरामा केबलकार निर्माण गर्नेबारे चर्चा चलेको निकै वर्ष भयो । केबलकार निर्माण प्रसंग कहिले सतहमा आउने, कहिले सेलाउने क्रम चलिरहेको छ । अहिले पुन: केबलकारको चर्चा ब्युँतिएको छ ।

चन्द्र ढकाल अध्यक्ष रहेको चन्द्रागिरी हिल्स लिमिटेड काठमाडौंले मुक्कुमलुङ पाथिभरामा केबलकार बनाउने अनुमति पाएको छ । यो कम्पनीको लगानीमा काठमाडौंको चन्द्रागिरीमा केबलकार सञ्चालनमा छ ।

अब मुक्कुमलुङमा केबलकार निर्माण अघि बढाउन जिल्ला वन कार्यालय ताप्लेजुङले १० हजार रुख कटानका लागि आदेश दिइसकेको छ । यस सन्दर्भमा फुङलिङ नगरपालिकाका मेयर लगायत केही राजनैतिक दलका जनप्रतिनिधिहरू केबलकार निर्माण प्रकृया अघि बढाउनुपर्ने पक्षमा छन् भने आदिवासी याक्थुङ लिम्बुजन्य संघ संस्थाहरू केबलकार निर्माणको विपक्षमा छन् ।

केबलकार बनाउनुपर्छ र बनाउनु हुँदैन भन्ने दुई पक्ष मैदानमा उत्रिएको अवस्था छ । पाथिभरा भनिएको मुक्कुमलुङ देवस्थल आदिवासी याक्थुङ समुदायको पवित्र आध्यात्मिकस्थल भएको र यसलाई राज्यले हस्तक्षेप गरेको आन्दोलनरत पक्षको गुनासो छ ।

केबलकार निर्माणको नालिबेली लामै छ । शुरुमा यती समूहको लगानी रहेको पाथिभरा देवी दर्शन केबलकार प्रा.लि.लाई फुङलिङ नगरपालिकाले निर्माण अनुमति दिएको थियो । तथापि सम्झौता अवधिभित्र निर्माण कार्य प्रारम्भ हुन सकेन ।

केबलकार बन्न नहुने आदिवासी याक्थुङ (लिम्बु) समुदायको माग र आन्दोलनका कारणले पनि निर्माण कार्य अवरुद्ध हुँदै आएको अवस्था छ । केपी ओली सरकारद्वारा २०७४ मा नियुक्त पाथिभरा क्षेत्र विकास समितिका अध्यक्ष पुष्पबहादुर बरुवाल पाथिभरा देवी दर्शन केबलकार प्रा.लि.का सञ्चालक पनि हुन् । उनको दोहोरो भूमिकाले त्यसबेला काम गरेको थियो ।

केबलकार निर्माणका लागि सेटिङमा नै बरुवाललाई केबलकार प्रा.लि.को सञ्चालक बनाएर विकास समितिको अध्यक्षमा नियुक्त गरिएको चर्चा थियो । उनी ओली निकटका कार्यकर्ता थिए । केपी ओली २०५१ मा गृहमन्त्री हुँदा बरुवाल स्वकीय सचिव थिए । त्यसैले ओलीका विश्वास पात्र बरुवाललाई पाथिभरा देवी दर्शन केबलकार प्रा.लि.को सञ्चालक बनाएर पाथिभरा क्षेत्र विकास समितिको अध्यक्ष नियुक्त गरिएको थियो ।

केबलकार निर्माण प्रकृया अघि बढाउन खोजिएसँगै त्यसविरुद्ध आन्दोलन चलिरहेकै समयमा २०७८ जेठमा कोरोना संक्रमणका कारण अमेरिकामा बरुवालको देहान्त भयो । त्यसपछि यो योजना अघि बढ्न सकेन । यतिकैमा सम्झौता अवधि सकियो । आन्दोलन चर्केसँगै फुङलिङ नगरपालिकाले पुन: म्याद थप गर्न अस्वीकार गऱ्यो ।

केबलकार निर्माणका लागि यती समूहले ३१७ रोपनी सरकारी जग्गा राजनैतिक प्रभावका आधारमा ८० वर्षसम्मका लागि सित्तैमा लिएको थियो । मुक्कुमलुङ क्षेत्रको सरकारी जग्गा सित्तैमा पाउने भएपछि यती समूहका तत्कालीन प्रबन्ध निर्देशक आङछिरिङ शेर्पाले २०७५ फागुन १५ गते तत्कालीन पर्यटनमन्त्री रविन्द्र अधिकारीलाई केबलकार निर्माण क्षेत्र देखाउन लैजाँदा हेलिकोप्टर दुर्घटनामा परी निधन भयो ।

भनिन्छ, यती समूहमा पूर्वप्रधानमन्त्री ओली र सांसद योगेश भट्टराई लगायतका नेताहरूलाई पनि सञ्चालकहरूले शेयरको प्रलोभन दिइसकेका छन् ।

केबलकारका लागि तल्लो फेदीस्थित काफ्लेपाटी नजिक बेस स्टेशन बनाउन धुवनारायण श्रेष्ठबाट २०७४ सालमा ५९ रोपनी १५ आना जग्गा पुष्पबहादुर बरुवाल र सरिता लिम्बूका नाममा ७ लाख २० हजारमा खरिद गरियो । उक्त जग्गा मध्येबाट २०७८ सालमा ४४ रोपनी क्षेत्रफल २९ करोड ८५ लाख मूल्यमा पुष्पबहादुर बरुवाल र सरिता लिम्बूले पाथिभरा देवी दर्शन केबलकार प्रा.लि.का नाममा बिक्री गरेको श्रेस्तामा देखिन्छ ।

मालपोत कार्यालयको मूल्यांकनको कुरै भएन, चलनचल्तीको भाउभन्दा सयौं गुना बढी मूल्यांकन गरेर कम्पनीका नाममा ठगी धन्दा सुरुवात भएको प्रष्ट हुन्छ ।

बरुवाल र लिम्बुले धुवनारायण श्रेष्ठबाट प्रतिरोपनी १२ हजारमा खरिद गरेको जग्गा प्रतिरोपनी ६७ लाख ८४ हजार रुपैयाँ, (करिब ५६५ गुणा बढी मूल्य) मा कम्पनीलाई बिक्री गरेका छन् । यो हेर्दा केबलकार निर्माणका नाममा पुरै भूमाफिया हाबी भएको देखिन्छ ।

यी विविध घटना परिघटनाका कारण केबलकार योजना अलपत्र परेपछि अहिले चन्द्रागिरी हिल्स लिमिटेडका अध्यक्ष चन्द्र ढकाल तात्तिएका छन् । केबलकार निर्माणको पृष्ठभूमि सत्ता र शक्तिको गोलचक्करमा घुमेको देखिन्छ । हिजो ओली सत्तामा रहँदा यती समूह सक्रिय थियो भने अहिले प्रचण्ड सत्तामा हुँदा चन्द्रागिरी हिल्स लिमिटेड सक्रिय भएको छ । यसको अन्तर्य बुझ्न गहन अध्ययनको खाँचो छ ।

वातावरणीय असर

अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठन (आइएलओ) १६९ मुताविक मुक्कुमलुङजस्तो ऐतिहासिक सांस्कृतिक पक्षसँग जोडिएको क्षेत्रमा केबलकार लगायत कुनै पनि भौतिक संरचना निर्माण गर्नु अगाडि स्थानीय याक्थुङ आदिवासीसँग अग्रिम जानकारीसहितको स्वतन्त्र मन्जुरी लिएपछि मात्र प्रकृया बढाइनुपर्छ भन्ने स्थानीय बासिन्दाको सरोकारलाई अन्यथा भन्न मिल्दैन ।

यहाँ केबलकार निर्माणको विस्तृत योजना प्रतिवेदन (डीपीआर) र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन (ईआईए) हालसम्म कुनै पनि अधिकारवाला र सरोकारवाला समक्ष सार्वजनिक गरिएको छैन । यी कुनै पनि प्रकृया पूरा नगरी बलजफ्ती केबलकार निर्माण प्रकृया बढाउन खोजिएको गुनासो स्थानीय समुदायको छ । अपारदर्शी र मिचाहा तरिकाले योजनाअघि बढाउन खोजिएको भन्दै धेरै शंका-उपशंका उब्जाएको छ ।

केबलकार बनाउन दशौं हजार रुख काटिन्छ र काटन आदेश पनि भइसकेको छ । मुक्कुमलुङ डाँडाको मुन्तिर वरिपरि सयौं गाउँबस्ती छन् । तिनको शिरमा रहेको डाँडोमा १० हजार रुखसहित वन फँडानी हुँदा कस्तो वातावरणीय असर पर्ला ? सायद कसैले सोचेको छैन ।

वास्तवमा ईआईए सार्वजनिक गरेर स्थानीय समुदायलाई थाहा दिनुपर्ने होइन ? भोलि त्यसको प्रत्यक्ष मार खेप्ने त तिनै गाउँबस्तिकाले बासिन्दाले हो । यो डाँडोको जंगलले पानीको स्रोतलाई जोगाइराखेको छ ।

रुख बुट्यान मास्दा अनेकौं प्रकारका जडिबुटिजन्य वनस्पति नष्ट हुन्छ । अनेकौं प्रकारका गुराँसहरु छन् । जैविक विविधता नष्ट गरेर प्राकृतिक सम्पदा मासेर कस्तो विकास गर्न खोजिएको हो ? केबलकार बन्नु नै विकास हो त ? केबलकार निर्माण ती गाउँवस्तिका मानिसहरुलाई चाहिएको हो कि काठमाडौं या बिराटनगरनिवासी पुँजीपति वर्गलाई ?

केबलकार निर्माण कम्पनी निजी व्यापारिक कम्पनी हो, सरकार होइन । उनीहरुको उद्देश्य नाफा कमाउनु हो । कम्पनीको नाफाका लागि समुदायले हजारौं वर्षदेखि जोगाएर राखेको वन, प्राकृतिक श्रोत साधन, साँस्कृतिक सम्पदा, सार्वजनिक जमिन सबै सुम्पिन सकिँदैन ।

सयौं बस्तिको शिरमा रहेको त्यो डाँडोमा व्यापक वन फडानी गरिएमा पानीको भण्डार रित्तिनेछ र मुनिका खोला, कुवा, धारा सबै सुक्नेछन् । पानीको स्रोत सुक्यो भने पिउन र खेतीपातीका लागि नराम्रो असर गर्नेछ । यदि केबलकार बनिहालेमा कम्पनीलाई फाइदा हुन्छ तर बाढी पहिरो जानेछ र मुनिका गाउँबस्ति पुरै जोखिममा पर्नेछन् । जनधनको क्षति हुनेछ ।

केबलकारसँगै त्यहाँ मनोरञ्जन स्थल र सुविधा सम्पन्न रिसोर्ट बन्नेछन् । यसबाट यो क्षेत्र धार्मिक भन्दा पनि मनोरञ्जनस्थल, डेटिङ स्पट र व्यापारिक केन्द्र बन्नेछ । धार्मिक महत्व समाप्त हुनेछ । यसबाट सीमित लगानीकर्ताहरु लाभान्वित हुनेछन् तर स्थानीय होटल तथा यातायात व्यवसायी, व्यापारी र मजदुरहरु नराम्ररी प्रभावित हुनेछन् ।

अब पाथीभरा मन्दिरको नाम फेर्ने बहसको चर्चा गरौं ।

पाथिभरा कि मुक्कुमलुङ ?

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका पूर्वकुलपति बैरागी काइला भन्छन्, 'अरुण र सप्तकोशीको संगमस्थल बराहक्षेत्रको मात्र होइन, त्यहीं आएर मिसिने कका खोलाको किरात लिम्बु मुन्धुममा खुबै महत्व छ । बुढासुब्बाको महात्म्य वा पाथिभरा देवीको प्रतिष्ठा त अति उच्च छ । (महागुरु फाल्गुनन्दका उपदेशहरु तथा सत्यहाङमा पन्थका भजनमाला २०४७)

मुक्कुमलुङका सम्बन्धमा राजेश्वर थापा लेख्छन् 'मुक्कुम भनेको स्थानीय लिम्बु भाषामा 'शक्ति' वा 'बल' र लुङ भनेको सामान्यत: 'ढुङ्गा' या पहाड र चट्टानहरुको माला वा श्रृंखला भएकाले मुक्कुमलुङमा भनेको 'शक्तिदायक पहाड श्रृंखला' हो । युमा साम्माङको बासस्थान भएको यो पवित्र ठाउँ अनि चुचो परेको हुनाले नेपाली भाषीहरुले यसलाई 'पाथिभरा' नाम दिएका छन् र यो यही नामबाट सवत्र प्रसिद्ध छ (पावन पवित्र मुक्कुमलुङमा २०७४, पृ. १२)

त्यसैगरी गोपीकृष्ण अधिकारीका अनुसार पाथिभरास्थल किरात जातिको पवित्र तीर्थस्थल हो । यस पाथिभरा चुलप्लाई किरातकालमा मुक्कुमलुङ अर्थात् पावनपवित्र चुलीडाँडो भन्दारहेछन् । यससँग किरात जातिको नारी शक्ति सर्वशक्तिमान माता युमा महारानीको ठूलो सम्बन्ध रहेको छ (रुपरेखा साप्ताहिक २०६०, भदौ ३०)

पाथिभरा क्षेत्र विकास समितिको आधिकारिक वेभसाइटमा यस्तो उल्लेख गरिएको छ, 'पाथिभरा लिम्बु जातिको आराध्य देवताको थान हो । ताप्लेजुङका रैथाने लिम्बु समुदायहरु पाथिभरालाई 'मुक्कुमलुङ' भनेर चिन्दछन् ।'

माथि उल्लेखित दुष्टान्तहरुले युमा माङको बासस्थान मुक्कुमलुङको ऐतिहासिकतालाई उजागर गर्नुका साथै रैथाने याक्थुङ समुदायले प्राचीन समयदेखि नै शक्ति र बलको श्रोत मानेर पूजा आराधना गर्दै आएको पुष्ट्याइँ हुन्छ ।

यससम्बन्धी उत्पत्तिका अनेक कथा र किंवदन्तीहरू छन् । तथापि पछिल्लो समय भेडीगोठसँग जोडेर पाथिभरा नामले प्रख्याति पायो ।

आन्दोलनकारीको माग के हो ?

मुक्कुमलुङ मूल नाम विस्थापन गरी पाथिभरा बनाइएको प्रसंग यहाँ आएको छ । यस्ता पुराना रैथाने स्थान नामको प्रतिस्थापन प्रकृया देशैभर व्याप्त छ । जनभाषामा प्रचलित स्थान नामहरुको संस्कृतकरण गर्ने प्रवृत्तिको छाप यत्रतत्र भेट्टाइने कृष्णप्रकाश श्रेष्ठको भनाइ छ (स्थान नाम कोश, २०४४, नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान)

श्रेष्ठका अनुसार तेह्रौं शताब्दीतिर भारतबाट उत्तरतर्फ लागेका हिन्दु धर्मावलम्बीहरू नेपालका पहाडतर्फ उक्ली बसोबास गर्न थालेदेखि उनीहरुले अनेकौं स्थान नामहरूलाई संस्कृतरुप दिने वा संस्कृत भाषामा ढाल्ने चेष्टा गरेको पाइन्छ । स्थान नाम परिवर्तन सामान्य लाग्छ तथापि यसले कालान्तरमा वास्तविक इतिहास र सत्यतथ्यलाई पुरै बंग्याइदिन्छ । त्यसैले यो संवेदनशील विषय हो ।

विश्वमा पनि यस्ता घटना हुन्छन् तर त्यसलाई सच्याउने गरिएको छ । खासगरी उपनिवेशकारीहरुले रैथाने स्थान नामहरु परिवर्तन गर्ने र अतिक्रमण गर्ने गर्दछन् । जस्तै- बर्मालाई म्यानमार, रंगुनलाई याङगुन, मद्रासलाई चेन्नाई, बम्बइलाई मुम्बई, क्यालकाटालाई कोलकाता भनी सच्याइएको छ । नेपालमा पनि परिवर्तित रैथाने स्थान नामहरू सच्याइनुपर्ने आवाज उठ्न थालेको छ । त्यसैले अफिसियल रुपमा पाथिभराको सट्टा मूल रैथाने नाम मुक्कुमलुङ हुनुपर्छ भन्ने आन्दोलनकारीको माग छ ।

मुक्कुलुङ क्षेत्र याक्थुङहरुको आराध्य देवी युमा माङको बासस्थान हो । युमाले धागो टाँगेर तान बुनेको, अनेक लीला देखाउँदै मानव समुदायलाई आध्यात्मिक ज्ञान, खेतीपाती र जीवन यापन गर्न सिकाएको स्थल भएको मुन्धुममा वर्णित छ । त्यही कारण परापूर्वकालदेखि मानी पूजी ल्याएको, याक्थुङ जातिको सभ्यतासँग सम्बन्ध रहेको पवित्र आध्यात्मिक स्थल (सेक्रेड साइट) को नाम औपचारिकरुपमा सच्याइनुका साथै राज्यको हस्तक्षेपबाट मुक्त हुनुपर्छ भन्ने माग रहेको छ ।

संविधानत: नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हो । यहाँ जातीय, धार्मिक, भाषिक, सांस्कृतिक विविधता छ । धर्मनिरपेक्षताको महत्व त्यो विविधताले उजागर गर्छ । धर्मनिरपेक्ष मुलुकमा कुनै खास समुदाय विशेषको आध्यात्मिकस्थललाई कब्जा गरेर हिन्दूको हो भन्न मिल्ने कुरा होइन । राज्यले धर्ममा हात हाल्दैन । तर, यो प्रवृत्ति राज्यद्वारा सांस्कृतिक अधिकार हननको घटनासँग जोडिन्छ ।

नेपालको संविधानको धारा ३२ (३) ले नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति, सांस्कृतिक सभ्यता र सम्पदाको सम्वर्द्धन र संरक्षण गर्ने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ । यो संवैधानिक हक उपभोग गर्ने क्रममा अवरोध सिर्जना भएमा रक्षा गर्ने दायित्व राज्यको हुन्छ ।

तर, विडम्बना, राज्य आफैं समुदायको सांस्कृतिक अधिकार हनन गर्न अघि सरेको छ । नेपाल पक्ष राष्ट्र भएको विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी अभिसन्धीहरुमा धार्मिक सांस्कृतिक अधिकारको ग्यारेन्टी गरिएको छ ।

नेपाल सरकारले २०५३ सालमा पाथिभरा क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३ ल्याएर औपचारिक रुपमा राज्यको संलग्नता प्रारम्भ गऱ्यो । त्योभन्दा अगाडि स्थानीय स्तरमा गठित गैरसरकारी संस्थाहरू क्रियाशील थिए ।

सांस्कृतिक अतिक्रमण

खासमा मुक्कुमलुङ पर्वतमा प्राकृतिक शक्तिलाई पुज्ने हो, अरु मानवनिर्मित कृत्रिम वस्तुलाई होइन । त्यो पर्वत आफैंमा शक्तिपुञ्ज हो । प्रकृतिपूजक याक्थुङहरुले त्यो सिंगो डाँडोलाई युमाको प्रतिरुप शक्ति मानेर पुजेका हुन् ।

त्यहाँ गएर पूजा गर्नेहरूले साना साना ढुंगाहरु लहरै गाडेर विभिन्न देवी देवताको पूजा गर्थे । याक्थुङहरुको परम्परागत चलन हो यो । मानिसहरुले त्यही शिखरलाई दैवशक्ति मानेर पूज्दै आएका थिए । यसरी पुज्दा आशीर्वाद र फल प्राप्त गरिरहेकै थिए । मानिसहरुले सन्तुष्टि पाएर मानिरहेकै थिए । तर, किन अनेक मूर्ति लगेर राख्नुपऱ्यो ? मन्दिर, शिवलिंग, त्रिशूल, घण्ट किन झुण्डाउनु पऱ्यो ? मूर्ति नहुँदा पनि त परापूर्वकालदेखि पुज्दै आएका हुन्, पुजिरहेकै थिए भन्ने प्रश्न रैथाने याक्थुम्बाहरुको छ ।

मुक्कुमलुङ देवस्थलमा मूर्ति स्थापना, मन्दिर लगायतका भौतिक संरचना निर्माण गर्न थालिएको धेरै भएको छैन, राज्य प्रत्यक्ष संलग्न भएपछि मात्र हो । पञ्चायतकालसम्म यो क्षेत्र प्राकृतिक स्वरुपमै रहेको थियो । उहिले थुम्कोदेखि अलि तल पहराको ओडारमा रहेको शिलालाई पूजा गर्ने चलन थियो । जो कोही त्यहाँ जान नसक्ने भएपछि त्यो शिलालाई माथि डाँडामा ल्याएर पुज्न थालियो ।

यातायातको सुविधा बढेसँगै यहाँ भौतिक संरचना निर्माणले तिव्रता पायो । पाथिभरा क्षेत्र विकास समितिद्वारा २०५८ सालमा भगवतीको मूर्ति प्रतिस्थापन गरियो । त्यहाँ भएका होमादि घर, ठूल्ठूला घण्ट, त्रिशूल, शिवलिंग लगायतका भौतिक संरचना पछि ल्याएर राखिएका हुन् । राज्यको अगुवाइमा अतिक्रमण गरी हिन्दूकरण गरिँदा त्यहाँको मौलिक, पुरातात्विक तथा प्राकृतिक स्वरुप क्षतविक्षत भएको पहिचान पक्षधरहरूको बुझाइ छ ।

रैथाने याक्थुङ समुदायको मुन्धुम र युमा माङसँग सम्बन्ध जोडिएको ऐतिहासिक आध्यात्मिक स्थललाई हस्तक्षेप गरेर हिन्दूको शक्तिपीठ हो भन्नु र त्यो रुपमा प्रचार गर्नु अनि पुरै हिन्दू देवी देवताको मूर्ति राख्नु अन्यायपूर्ण हो भन्ने आन्दोलनकारीको तर्क छ । उनीहरूको भनाइ छ कि कुनै पनि समुदाय वा धर्म विशेषको सम्बन्ध जोडिएको स्थललाई राज्यको आडमा कब्जा गरेर मेरो हो भन्न मिल्दैन ।

त्यसो त हिन्दू मन्दिर या देवस्थललाई पनि कुनै धर्म विशेषकाले यो मेरो हो भन्यो भने के होला ? यस्तै कारणले गर्ला भारतमा राम मन्दिर र बाबरी मस्जिदको विवाद भएको हो, हामीले त्यस्तो इतिहास दोहोरिन दिन हुँदैन ।

निचोड

मुक्कुमलुङ आफैंमा जैविक विविधताले भरिपूर्ण सांस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदा (कल्चरल एण्ड नेचुरल हेरिटेज) हो । रैथाने याक्थुङ समुदायको मुन्धुम र युमासँग सम्बन्ध रहेको यस ठाउँको ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्व छ । यस्ता पुरातात्विक महत्वका सांस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदालाई जोगाएर भावी पुस्तालाई सुरक्षित हस्तान्तरण गर्दै लैजानु हाम्रो कर्तव्य हो । यी सम्पदा मासेर गरिने भौतिक संरचना निर्माण विकास होइन, विनाश हो ।

राज्यले मानवअधिकार मैत्री विकास अवधारणा (एचआरबीए) लाई सम्मान र मानव अधिकारको रक्षा गर्नुपर्छ । सरकार र जनप्रतिनिधिले स्थानीय समुदायको चाहना र मागलाई सम्मान गर्नुका साथै जनताको पक्षमा निर्णय गर्नुपर्छ, कर्पोरेटको पक्षमा होइन ।

भाषा, संस्कृति, धर्म विषय प्रदेश र स्थानीय सरकारको अधिकार क्षेत्रमा पर्छ, संघ सरकारको होइन । त्यसैले मुक्कुमलुङबाट संघीय सरकार ब्याक हुनुपर्छ र संवैधानिक प्रावधान अनुसारको व्यवस्थामा जानुपर्छ ।

धर्मनिरपेक्ष राष्ट्रको मूल मर्म र भावनाअनुरूप राज्य धर्मबाट अलग रहेर सबै धर्म भाषा संस्कृतिलाई समान व्यवहार गर्नुपर्छ । तब मात्र राज्य सबैको साझा हुन सक्छ । अत: मुक्कुमलुङलाई हिन्दूकरण गर्ने प्रकृया रोकेर सम्बन्धित समुदायको सांस्कृतिक अधिकारको रक्षा गर्नु राज्यको दायित्व हुनेछ ।

(साभार: खबरहब)

राजमार्गमा मुस्किलले भेटिन्छन्
चार्जिङ स्टेसन, बनेन नीति र मापदण्ड

काठमाडौं/हेटौंडाबाट काठमाडौं हिँडेका दीपेन ठकुरी कुरिनटारस्थित रिभरसाइड स्प्रिङ रिसोर्टमा बिजुली गाडी (ईभी) चार्ज गर्न छिर्दा निराश भएर फर्किनुपर्‍यो ।

रिसोर्टमा रहेको ‘किया’ को चार्जिङ स्टेसनले काम नगरेको थाहा पाएपछि उनी नौबिसे पुग्नुअघि अर्को चार्जिङ स्टेसन कहाँ छ भनेर सोधिरहेका थिए ।

‘नागढुंगा उकालोमा गाडीले बढी पावर खर्चिन्छ,’ ठकुरीले संचारकर्मीसँग भने, ‘५० प्रतिशत ब्याट्री त छ, तर फुल चार्ज गरेर जान पाए ढुक्क भइन्थ्यो, यहाँको चार्जिङ प्वाइन्ट नै चलेको रहेनछ ।’

उनले राजमार्गमा टाटालगायत कम्पनीको चार्जिङ स्टेसन धेरै ठाउँमा देखिए पनि केही कम्पनीले चार्जिङ स्टेसनलाई प्राथमिकता नै नदिएको गुनासो गरे ।

‘गाडी बेचेपछि दायित्व सकियो भन्ने खालको अवस्था राम्रो होइन,’ उनले भने, ‘राज्यसँग पहल र समन्वय गरेर राख्ने हो कि आफ्नै चार्जिङ स्टेसन बढाउने हो, गाडी बेच्नेले सोच्नुपर्छ ।’

काठमाडौं-पोखरा र काठमाडौं-चितवन रूट चल्ने ईभीलाई बरू चार्जिङ स्टेसनको विकल्प छन् । किनकि यी रूटमा विभिन्न कम्पनीले विभिन्न ठाउँमा चार्जिङ स्टेसन राखेका छन् ।

तर, यसबोहकका राजमार्गका खण्डमा चार्जिङ स्टेसन मुस्किलले भेटिन्छन् । बिजुली गाडीमा जनकपुर पुगेर फर्किएका नवीन बज्राचार्य प्रत्येक पेट्रोल स्टेसनमा एउटा चार्जिङ स्टेसन जरूरी देख्छन् ।

‘हेटौंडासम्म त चार्जिङ पूर्वाधारको कमी छैन, तर पूर्वतिर लागेपछि चार्जिङ स्टेसन भेट्न कहाँ छ भन्दै सोधेर खोजेर हिँडनुपर्ने रहेछ,’ उनी भन्छन्, ‘कुनै कम्पनीले त चार्जिङ स्टेसनमा त चार्ज गर्न दिँदैनन्, गर्न पाइने ठाउँमा पनि उनीहरूको गाडी आएपछि छाड्नुपर्ने रहेछ ।’

खासगरी चाडपर्वको बेलामा घण्टौं कुरेर चार्ज गर्नुपर्ने अवस्थासमेत रहेको बज्राचार्यले बताए । यस्ता समस्याका कारण लामो दुरीमा ईभी प्रयोग गर्न आत्मविश्वास नआएको उनी बताउँछन् ।

‘कुनै कम्पनीले त अरू कम्पनीको स्टेसनमा पनि चल्ने छुट्टै कार्ड दिएर चार्जिङ स्टेसनमा चार्ज गर्न सक्ने गरी व्यवस्था मिलाएका रहेछन्,’ एमजी गाडीका प्रयोगकर्ता रहेका बज्राचार्य भन्छन्, ‘सबै चार्जिङ स्टेसनमा सबै खालका गाडीले पहुँच पाउने गरी राजमार्गभरि पूर्वाधार थप्नुपर्छ ।’

मुग्लिङमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको चार्जिङ स्टेसनमा गाडी चार्ज गरिरहेका सन्दीप क्षेत्री पनि निजी क्षेत्रलाई चार्जिङ पूर्वाधारमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्ने मान्छन् । ‘विद्युत् प्राधिकरणको एप राखेको थिएँ र चार्ज गर्न पाएँ,’ उनले भने, ‘फरक कम्पनीको चार्जिङ स्टेसनमा गाडी लैजान मिल्दैन, राजमार्गमा आउँदा बिजुली गाडीको चार्जको पूर्वयोजना नै बनाउनुपर्ने रहेछ ।’

ईभीप्रतिको आकर्षण बढ्दै जाँदा यसका प्रयोगकर्ताको सहजताका लागि चार्जिङ पूर्वाधार निर्माणको काम पनि अघि बढेको छन्, तर गति भने सुस्त छ । काठमाडौं जोड्नेबाहेक राजमार्गमा चार्जिङ स्टेसन संख्या कम हुँदा ईभी भएकाहरू लामो यात्रामा निस्किन डराइरहेका छन् भने निस्किएकालाई मानसिक तनाव कायम छ ।

सरकारले चार्जिङ पूर्वाधारमा पर्याप्त लगानी नै गरेको छैन । सवारी विक्रेताले पनि चार्जिङ पूर्वाधारलाई व्यवसाय बढाउने रणनीतिक माध्यमका रूपमा मात्रै लिएको देखिन्छ । चार्जिङ पूर्वाधारबारे स्पष्ट नीति, मापदण्ड नहुँदा ईभी धनीले सास्ती भोग्नुपरि रहेको छ ।

नेपालमा चार्जिङ स्टेसन कति छ र त्यसलाई कसरी व्यवस्थापन गरिँदैछ भन्नेमा यातायात क्षेत्रको नियामक यातायात व्यवस्था विभाग नै अनभिज्ञ छ । विभाग प्रवक्ता ईश्वरीदत्त पनेरु प्रदेश सरकार र विद्युत् प्राधिकरणले चार्जिङ स्टेसन बनाए पनि विभागलाई जानकारी नदिएको बताउँछन् ।

‘हामीसँग समन्वय छैन, कसले कति बनायो, कहाँ-कहाँ बनायो थाहा छैन,’ पनेरुले भने, ‘गाडी आफैं दर्ता गर्ने प्रदेशहरूले संघीय सरकारलाई वास्ता नगरेपछि हामीलाई कसरी थाहा हुन्छ र ?’

विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ चार्जिङ स्टेसनका लागि सहुलियत दरको महसुल तोकिएको बताउँछन् । राति सवारी चार्ज गर्दा लाग्ने शुल्कसमेत कम रहेको भन्दै उनले भविष्यमा चार्जिङ स्टेसनको उपलब्धता सहज बनाउने गरी नीति बन्ने बताए ।

‘चार्जिङ पूर्वाधारमा सरकारले पनि लगानी गर्छ, तर निजी क्षेत्रलाई पनि यसमा ल्याउनुपर्छ,’ घिसिङ भन्छन्, ‘अहिले निजी क्षेत्रले यसमा पर्याप्त चासो दिएको छैन, तर नीतिगतरूपमै उनीहरूलाई पनि चार्जिङ पूर्वाधारमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्छ । आवश्यक परे सवारी विक्रेतालाई आफ्नो ग्राहकप्रतिको उत्तरदायित्वअनुसार अनिवार्य गर्ने गरी नीति बनाउन पनि सकिन्छ ।’

कमजोर पूर्वाधार

अहिले विभिन्न सवारी विक्रेताले पनि विभिन्न स्थानमा चार्जिङ स्टेसन बनाएका छन् । टाटा, एमजी, बीवाईडीलगायतले मुलुकका विभिन्न स्थानमा आफैंले फास्ट चार्जिङ स्टेसन निर्माण गरेका छन् ।

विद्युत् प्राधिकरणको चार्जिङ स्टेसन र कम्पनीहरूका दाबीका तथ्यांक आधार मान्दा सार्वजनिकरूपमा उपलब्ध फास्ट चार्जिङ स्टेसन संख्या १ सय २६ हाराहारी छ ।

सहरहरूमा ईभी उपभोक्ताले सार्वजनिक चार्जिङ स्टेसनमा चार्ज गर्ने चलन खासै छैन । कम्पनीहरूले ग्राहकलाई निश्चित किलोवाटको चार्जर पनि सँगै नै दिने गरेका छन् । त्यसो हुँदा घरमा नै एकपटक चार्ज गरी सहरमा मात्रै गाडी चलाउँदा सार्वजनिक स्टेसनमा जानुपर्ने अवस्था छैन । घरमै रातभरि चार्ज गरिने भएकाले सहरका चार्जिङ स्टेसन खाली हुने तर राजमार्गका चार्जिङ स्टेसनमा लाइन लाग्ने अवस्था छ ।

औसतमै पनि ईभी संख्या आधार मान्दा चार्जिङ स्टेसन कम नै छ । नेपालमा चलिरहेका करिब १० हजार चार पाङ्ग्रे सवारी र १ हजार बिजुली बस आधार मान्दा सार्वजनिकरूपमा उपलब्ध एउटा चार्जरले औसत ६३ गाडीलाई सेवा दिन्छ । जबकि, संसारमा सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध एउटा चार्जिङ स्टेसनले औसत १० गाडीलाई सेवा दिन्छ ।

निजी क्षेत्रले पनि चार्जिङ पूर्वाधार पर्याप्त नभएको महसुस गरि रहेको छ । नेपालमा गाडी बिक्रीको तुलनामा चार्जिङ स्टेसनमा लगानी कम भएको एमजी गाडी विक्रेता पारामाउन्ट मोटर्सका सञ्चालक तथा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका पूर्वअध्यक्ष पशुपति मुरारका बताउँछन् ।

‘चार्जिङ पूर्वाधारमा जति लगानी हुनुपर्ने हो, त्यो भएको छैन । सरकारले विद्युतीय सवारीको नीति छिटो-छिटो परिवर्तन गरिरहेकाले पनि यसमा लगानी गर्न व्यवसायी प्रोत्साहित भएनन्,’ उनले भने, ‘अहिले लगानी गर्‍यो, भोलि सरकारको नीति परिवर्तन भयो भने लगानी डुब्छ भन्ने डर पनि व्यवसायीमा छ ।’

सरकारले नीतिगत सुनिश्चितता गर्ने र लगानी प्रोत्साहन गर्ने हो भने यसमा निजी क्षेत्रले नै लगानी गर्ने पनि उनले बताए । ‘यो व्यवसायको एउटा क्षेत्र हुन सक्छ,’ उनले भने ।

नाडा अटोमोबाइल्स एसोसियसनका उपाध्यक्ष तथा सिप्रदी ट्रेडिङका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजनबाबु श्रेष्ठ चार्जिङ पूर्वाधार बनाउन सरकारको प्रोत्साहनको कमी रहेको बताउँछन् । ‘अहिले चार्जिङ स्टेसनमा विद्युत् प्राधिकरणले तोकेको शुल्कमा २० प्रतिशत प्रिमियम जोडेर लिन पाउने व्यवस्था छ । यतिले मात्रै यो नाफामूलक व्यवसाय हुनसक्ने अवस्था छैन,’ उनी भन्छन्, ‘प्राधिकरणले अहिले चार्जिङ स्टेसनहरूले एक सय ५० प्रतिशतसम्म प्रिमियम जोड्न पाउने प्रस्ताव गरेको छ । यो व्यवस्था पारित हुन सक्यो भने चार्जिङ स्टेसन आफैंमा एउटा व्यवसायको रूपमा विकास हुनसक्छ ।’

चार्जिङ स्टेसनमा लगानी धेरै हुने तर प्रयोग कम हुने भएकोले लगानी उठाउन गाह्रो भइरहेको उनले बताए । ‘सरकारले यसलाई व्यापारिक मोडलमा लैजान सकेन भने यसमा लगानी बढ्ने देखिन्न । यस्तो अवस्थामा आयातकर्ताले आफ्नो उपभोक्तालाई सुविधा दिने हिसाबले मात्रै चार्जिङ स्टेसनमा लगानी गरि रहेको देखिन्छ,’ उनले भने ।

बीवाईडी गाडीको अधिकृत विक्रेता साइमेक्स इंककी प्रबन्ध सञ्चालक यमुना श्रेष्ठ सहरमा ९० प्रतिशतभन्दा बढी गाडी घरमै चार्ज हुने बताउँछिन् । सहरमा चार्जिङ स्टेसनको समस्या नभएको भन्दै उनले राजमार्गमा चार्जिङ पूर्वाधारमा सरकारले थप लगानी गर्नुपर्ने र निजी क्षेत्रलाई लगानीका लागि पनि प्रोत्साहित गर्नुपर्ने बताइन् ।

‘चार्जिङ स्टेसनलाई एउटा व्यवसायकै रूपमा सरकारले प्रवर्द्धन गर्न सक्छ । चार्जिङ स्टेसन चलाउने व्यवसायीलाई विद्युतको दरमा केही सहुलियत दिएर त्यसबाट नाफा कमाउने, त्यससँगै कफी सप वा रेष्टुराँ, डिपार्टमेन्ट स्टोरलगायत सञ्चालनको वातवरण बनाउन सकियो भने त्यसले यो व्यवसाय प्रोत्साहित हुन्छ,’ उनी भन्छिन्, ‘जसरी अहिले पेट्रोल पम्पहरूको व्यवसाय खुलेका छन्, त्यसरी नै चार्जिङ स्टेसनको व्यवसायको वातावरण बनाउनुपर्‍यो ।’

गाडी विक्रेतालाई चार्जिङ पूर्वाधारमा लगानी बढाउन लगाउने हो भने पनि त्यसको वैज्ञानिक आधार तय गर्नुपर्ने उनी बताउँछिन् । कम्पनीपिच्छे गाडीहरू विभिन्न रेन्जका हुने भएकाले कम्पनीहरूले आफ्ना ग्राहकलाई हेरेर चार्जिङ स्टेसन बनाउने गरेको उनको भनाइ छ । सरकारले कम्पनीका गाडीका रेन्जका आधारमा स्टेसनको मापदण्ड बनाउन आवश्यक रहेको उनले बताइन् ।

‘कतिवटा गाडी बेच्दा कम्पनीहरूले कतिवटा चार्जिङ स्टेसन बनाउनुपर्ने हो भन्ने मापदण्ड वैज्ञानिक हुँदैन,’ उनी भन्छिन्, ‘फरक-फरक रेन्जसमेत विचार गरेर वैज्ञानिक मापदण्ड बनाउन सकिन्छ ।’

विभिन्न सहर र राजमार्गमा दैनिक गुडिरहेका विद्युतीय माइक्रो बसका लागि पनि फास्ट चार्जिङ पूर्वाधार अभाव ज्यादा छ । सरकार र गाडी विक्रेता दुवैले यस्ता गाडीका लागि पर्याप्त चार्जिङ पूर्वाधार बनाउन ध्यान दिएका छैनन् । हाल कमर्सियल भेइकलका लागि विद्युत् प्राधिकरणका ५१ र निजी क्षेत्रले २५ वटा मात्रै चार्जिङ स्टेसन बनाएका छन् ।

सार्वजनिक सवारी साधनले पर्याप्त चार्जिङ स्टेसन नहुँदा आफूले निकै ठूलो समस्या बेहोर्नु परेको ढल्कु-लगनखेल-कोटेश्वर माइक्रोबस चलाइरहेका जीवनकुमार श्रेष्ठ बताउँछन् ।

‘सहरभित्रै फास्ट चार्जरको संख्या बढ्नुपर्छ, चार्ज सकिन्छ कि भनेर डराउने होइन ढुक्क भएर गाडी चलाउने अवस्था बनाउनुपर्छ,’ उनले भने, ‘क-कसले लगानी गर्नुपर्ने हो, छिटो गरे हुन्थ्यो ।’

नीति बनाउँदै सरकार

ईभी चार्जिङ स्टेसन प्रवर्द्धन र नियमन कसले र कसरी गर्ने भन्नेमा संघीय र प्रदेश सरकारहरू नै अन्योलमा छन् । संघीय सरकार हात बाँधेर बस्दा गण्डकी प्रदेश सरकारले सार्वजनिक विद्युतीय सवारीहरूको मापदण्डसम्म तय गरेको छ । जसमा आयातकर्ता कम्पनी र निजी क्षेत्रले विद्युतीय सवारीसाधनका लागि पूर्वाधार र चार्जिङ स्टेसन स्थापना र सञ्चालन गर्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र स्थानीय तहको सिफारिसमा मन्त्रालयले स्वीकृति दिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

तर, निजी क्षेत्रलाई चार्जिङ स्टेसनमा प्रोत्साहन मिल्ने वा बाध्य पार्ने गरी गण्डकीले कुनै व्यवस्था गरेको छैन । संघ सरकार र प्रदेशहरूले चर्जिङ पूर्वाधारमा सरकार र निजी क्षेत्रले कति र कसरी लगानी गर्ने भन्ने नीतिगत व्यवस्था समेत गरेका छैनन् ।

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले भने विद्युतीय सवारीसाधान चार्जिङ स्टेसनसम्बन्धी नीति नै बनाउने तयारी भइरहेको जानकारी दिएको छ । ऊर्जामन्त्री शक्ति बस्नेतले नीतिको प्रारूप बनाउन सन्दीपकुमार देवको संयोजकत्वमा एक महिनाभित्र प्रतिवेदन दिने गरी अध्ययन समिति नै बनाएको ऊर्जा मन्त्रालयका प्रवक्ता नवीन सिंहले संचारकर्मीलाई जानकारी दिए ।

विद्युतीय सवारीसाधन विक्रेता र अन्य निजी लगानीकर्तालाई चार्जिङ स्टेसनमा लगानी गर्न आकर्षित गर्ने गरी नीतिहरू लिइने उनले बताए । ‘नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र सवारीसाधन विक्रेताहरूले पनि चार्जिङ स्टेसन बनाइरहेका छन्,’ प्रवक्ता सिंहले भने, ‘चार्जिङ पूर्वाधार पर्याप्त छैन, निजी क्षेत्रलाई पनि चार्जिङ स्टेसन बनाउन लगाउने गरी स्पष्ट मापदण्ड बनाउन लागि रहेका छौं ।’ *(स्रोत: अनलाइनखबर)*

‘आइस रोड २’ खिच्न अष्ट्रेलियामा बनाइयो नेपाली बजार

काठमाडौं/नेपाल सरकारले हरेक वर्ष बजेट र नीति तथा कार्यक्रममा नेपाललाई विदेशी फिल्म छायांकन गन्तव्यका रुपमा विकास गर्ने घोषणा गर्दै आएको छ । तर, त्यो घोषणामा मात्रै सीमित देखिन्छ । छायांकन अनुमति लिन झन्झटिलो प्रक्रिया, बाटोघाटो सहज नहुनु आदि कारणले विदेशी मेकर नेपालमा छायांकन गर्न हच्किरहेका छन् । बरु विदेशमा नै नेपालको सेट बनाएर छायांकन गरिरहेका छन् ।

यतिबेला हलिउड फिल्म ‘आइस रोड २’को पनि अष्ट्रेलियाको भिक्टोरियास्थित १६१ वर्ष पुरानो वालहल्लामा नेपालको सेट बनाएर बुधबारदेखि छायांकन भैरहेको छ । अभिनेता लियाम नीसन स्टारर फिल्मको कथा नेपालसँग जोडिएकाले वालहल्लालाई नेपाली बजारमा परिणत गरिएको अष्ट्रेलियाको सेभेन न्यूज डटकमले उल्लेख गरेको छ । त्यहाँ जम्मा २० वटा घर रहेको जनाइएको छ ।

वालहल्लाको सडकदेखि घर र होटलसम्मलाई दुरुस्तै नेपाल जस्तो बनाइएको छ । सेभेन न्यूज डटकमले प्रकाशित गरेको फिल्मको सेटका तस्वीरहरुमा बौद्ध धर्ममा आधारित ध्वजा घरहरुमा सजाइएको देखिन्छ भने एक गाडीमा नेपालको झण्डासहित ‘माउन्ट एभरेष्ट टूर’ लेखिएको छ । यस्तै, अर्को तस्वीरमा मकैको झुत्ता झुण्ड्याएर ‘दरबाङ फ्रेस हाउस तथा तरकारी पसल’ लेखिएको छ ।

सेभेन न्यूजका अनुसार, वालहल्लामा २४ जनवरीसम्म फिल्मको छायांकन गरिनेछ । यसबाट लगभग ६ सय बढी भिक्टोरियनलाई रोजगारी र छायांकनबाट त्यहाँको राज्यको अर्थतन्त्रमा ३० मिलियनभन्दा बढी फाइदा हुने जनाइएको छ । ‘आइस रोड २’ एक आइस रोड ड्राइभर (लियाम नीसन)मा आधारित छ, जो आफ्नो भाईको अस्तु सेलाउन सगरमाथाको यात्रामा निस्किएका हुन्छन् ।

प्रदीपको जिज्ञासा-‘फिल्मलाई सञ्चार मन्त्रालयअन्तर्गत किन राखियो ?’

काठमाडौं/फिल्मलाई कला-संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धनको माध्यमको रुपमा लिने गरिन्छ । यसैले विश्वका धेरै देशले फिल्मलाई संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय अन्तर्गत राखेका छन् । नेपालमा भने फिल्मलाई सञ्चार मन्त्रालयले हेर्छ । जसले गर्दा राज्यले फिल्मलाई प्रचारको माध्यमको रुपमा मात्र लिएको देखिन्छ । यसैले फिल्मलाई संस्कृति मन्त्रालयमा राख्नुपर्ने माग फिल्मकर्मीहरुले गर्दै आएका छन् ।

यसबीच, अभिनेता प्रदीप खड्काले पनि फिल्मलाई सञ्चार मन्त्रालयअन्तर्गत राखिएकोमा आपत्ति जनाएका छन् । उनले मंगलबार निफको एक कार्यक्रममा फिल्मलाई संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयअन्तर्गत राख्नुपर्नेमा जोड दिए । चलचित्र विकास बोर्ड सञ्चार मन्त्रालयअन्तर्गत रहँदा राज्यले फिल्मलाई प्रोपगन्डाको रुपमा मात्र हेरिरहेको त छैन भन्ने आशंका पनि उनले व्यक्त गरेका छन् ।

उनी भन्छन्, ‘मेरो बुझाइमा फिल्म भनेको कलाको समिश्रण नै हो । फिल्ममा साहित्यका विभिन्न विधाहरु पर्छन् । कथा लेखनदेखि अभिनयसम्म पर्छ । फिल्ममा कलाको समिश्रण पनि छ र पर्यटन प्रवर्द्धनमा पनि ठूलो भूमिका खेलेको छ । तर, फिल्म चाहिँ गएर बसेको छ सञ्चार मन्त्रालयअन्तर्गत । फिल्म सञ्चारको माध्यम बढी हो या कला-संस्कृति र पर्यटनको हो भन्नेमा मलाई जिज्ञासा छ ।’

पर्यटन मन्त्रालय संलग्न हुँदा फिल्मबाट नेपालको सौन्दर्यलाई प्रचार गर्न सकिने प्रदीपको बुझाई छ । ‘सञ्चार मन्त्रालयअन्तर्गत हुँदा फिल्मलाई कतै प्रोपगन्डाको रुपमा मात्र हेरियो कि ! संस्कृति मन्त्रालयअन्तर्गत हुँदा फिल्मलाई कला प्रवर्द्धन गर्ने माध्यमको रुपमा हेरिन्थ्यो कि,’ उनी भन्छन्, ‘पर्यटन तथा संस्कृति मन्त्रालय जोडिँदा फिल्मबाट हामीले नेपालको सौन्दर्यलाई प्रचार गर्न सक्छौं कि !’

वर्षेनि ५० हजार नेपाली विदेश बसाइँ सर्छन्

काठमाडौं/दाङ घोराही-१४ का २४ वर्षीय नवीन केसी २०७५ साउन १८ मा अध्ययनका लागि अष्ट्रेलिया गए । विद्यार्थी भिसामा पाँच वर्षअघि पुगेका उनी बीचमा घर फर्किए । तर उनको मन यसपालि नेपालमा अडिएन ।

उनी लगत्तै फेरि अष्ट्रेलिया फर्किए । अष्ट्रेलियामै आइटी पढेका उनले पछि जागिर पनि उतै गरे । अनि नेपाली नागरिकता र पासपोर्ट त्यागेर उतैको पीआर लिए । पछि विवाह गरी श्रीमतीलाई समेत उतै लिएर बस्न थाले ।

२०७४ सालमा रुकुम पश्चिम, आठबिसकोटका वीरुबहादुर खत्री ८ महिनाको हण्डर खाँदै हिंडेरै तल्लोमार्ग हुँदै अमेरिका पुगे । आठ महिना डिटेन्सन क्याम्पमा बसेपछि उनले शरणार्थीको मान्यता पाए र अमेरिकाले उतै बस्ने अनुमति दियो । ६ वर्ष बिताएपछि उनलाई त्यहाँको सरकारले ग्रीन कार्ड पनि दियो । नेपाली नागरिकता त्यागेर ग्रीन कार्ड पाएका उनले तीन सन्तान र श्रीमतीलाई समेत उतै लगे ।

दाइकै देखासिकी गर्दै भाइ श्यामु खत्रीले पनि त्यही बाटो पछ्याए । ५ महिनाको बाटो छल्दै उनी अमेरिका पुगे र ग्रीन कार्ड पाए । पछि उनले पनि आफ्नो परिवार लाई अमेरिकै लगे । वीरु र श्यामुको परिवार नै नेपाली नागरिकता त्यागेर सधैंका लागि अमेरिका बस्न थाले ।

यसरी विभिन्न रूपमा विदेशिएर स्थायी रूपमै देश छोड्नेको सिलसिला वर्षेनि जारी छ । हप्ता दिन अगाडि मात्र अध्यागमन विभागले सार्वजनिक गरेको तथ्यांक अनुसार सन् २०२३ मा १६ लाखभन्दा बढी नेपालीले विभिन्न प्रयोजनका लागि देश छोडेका छन् । यो संख्या रोजगारी, घुमघाम, परिवारका सदस्यसँग भेटघाट, अध्ययन, स्थायी बसोबास, उपचारका लागि अस्थायी बसोबास, तालिम, खेलकुद, सांस्कृतिक कार्यक्रम लगायत प्रयोजनका लागि जानेहरूको हो ।

यता श्रमको लागि विदेशिने नेपालीको संख्या पनि सानो छैन । वार्षिक ५ लाख हाराहारीमा रोजगारीका लागि विदेशिइरहेका छन् । आव २०७९/८० मा मात्रै रोजगारीका लागि साढे ७ लाख विदेशिएको तथ्यांक छ ।

तर झुक्याउने कुरा त के छ भने रोजगार वा विभिन्न प्रयोजनमा विदेशिने मात्र हैन सधैंका लागि देश छोड्ने नेपालीको संख्या पनि ठूलो छ । विभागले सार्वजनिक गरेको तथ्यांक अनुसार गत वर्ष ७१ हजार नेपालीले स्थायी रूपमै देश छाडेका छन् । त्यसमा ३६ हजार ६६३ जना पुरुष र ३४ हजार २५१ जना महिला छन् । स्थायी रूपमै यसरी जानेमा अमेरिका, अष्ट्रेलिया, बेलायत लगायत विकसित मुलुकका धेरै छन् ।

यसरी अघिल्लो वर्षहरूमा कति नेपालीले स्थायी रूपमा देश छोडे भन्ने यकिन तथ्यांक नभेटिए पनि विभिन्न अध्ययन र आँकडाले देखाए अनुसार पछिल्ला वर्षहरूमा करिब ५० हजार हाराहारी नेपालीले स्थायी रूपमा देश छोडिरहेका छन् ।

श्रम मामिला विज्ञ रामेश्वर नेपाल स्थायी रूपमा देश छोड्नेहरूको संख्या वार्षिक ५० हजार हाराहारीमा हुनसक्ने बताउँछन् । ‘अहिले मुलुकमा जुन अवस्था छ, त्यो हेर्दा ५० हजार हाराहारीले स्थायी रूपमा देश छोडिरहेको देखिन्छ ।’ स्थायी रूपमा देश छोड्नेमा केही चर्चित अनुहार पनि छन् । यसरी सधैंका लागि देश छोड्नेमा ठूला सेलिब्रेटी, कलाकार, खेलाडी, व्यापारी, सञ्चारकर्मी पनि छन् ।

दर्जन बढी नेपाली सिनेमामा अभिनय गरेका अभिनेता राजवल्लभ कोइराला पनि सन् २०१३ देखि नै अमेरिकामा बसोबास गरिरहेका छन् । नेपाली नागरिकता त्यागेर उनी स्थायी रूपमै परिवारसँगै अमेरिकामा बस्दै आएका छन् ।

(स्रोत: अनलाइनखबर)

प्रधानमन्त्री निर्देशन दिएको दियै, नतिजा देखिएन, नागरिक वाक्क

काठमाडौं/प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले हरेक दिनजसो विभिन्न विषयमा निर्देशन दिए पनि नतिजा भने देखिएको छैन । हरेक कार्यक्रम, बैठक, उदघाट्न, शिलान्यास, भेटवार्ता लगायतमा प्रधानमन्त्रीले कुनै न कुनै निर्देशन र आश्वासन दिने गर्नुभएको छ । तर धेरैजसो निर्देशन उहाँको बोलीमै सीमित हुने गरेका छन् ।

कतिपय विषयमा आवश्यक पूर्वतयारीका काम नभई प्रधानमन्त्रीले निर्देशन दिनुहुन्छ, कतिपय विषयमा भने मन्त्री र कर्मचारीले अटेरी गर्ने गरेका छन् । निर्देशनको पालना भएर सकारात्मक नतिजा देखिएका छैनन् । प्रधानमन्त्रीले निर्देशनको पालना भए वा नभएको हेर्ने संयन्त्र नै छैन । त्यसैले पनि निर्देशन पालना हुनेमा नागरिकले शङ्का गर्छन ।

निर्देशनकै शृंखलाअन्तर्गत प्रधानमन्त्री प्रचण्डले आज पनि ३ वटा छुट्टाछुट्टै विषयमा निर्देशन दिनुभयो । आज उहाँले भिजिट भिसामा विदेश जानेहरूको गुनासो सम्बोधन गर्न, सहकारीका समस्या समाधान गर्न र प्रहरी समायोजनको प्रक्रिया छिटो टुङ्ग्याउन निर्देशन दिनुभएको हो ।

गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठ, श्रममन्त्री शरतसिंह भण्डारी, मुख्यसचिव वैकुण्ठ अर्यालसहितका उच्च अधिकारीसहितको बैठकमा प्रधानमन्त्री प्रचण्डले भिजिट भिसा र श्रम स्वीकृति लिएर विदेश जाने नेपालीलाई विमानस्थलमा सास्ती झेल्नुपरेको गुनासो आएको भन्दै त्यस्ता काम तत्काल बन्द गर्न निर्देशन दिनुभएको छ । यो विषयमा गएको पुस २६ गते गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले पनि निर्देशन दिनुभएको थियो ।

त्यस्तै सहकारीमा देखिएका समस्या समाधान गर्न पनि प्रचण्डको निर्देशन छ । बिहान बालुवाटारमा भएको छलफलमा उहाँले यो निर्देशन दिनुभएको प्रधानमन्त्रीको सचिवालयले जनाएको छ । उहाँले सहकारीसम्बन्धी अहिले कार्यरत नियामक संस्थाहरूलाई राम्रा, सङ्कटमा रहेका र डुबेका सहकारीका रूपमा वर्गीकरण गरी प्रतिवेदन पेस गर्न निर्देशन दिनुभयो ।

मुग्लिन-मलेखु सडक खण्ड विस्तारको काम १ वर्षमा ६ प्रतिशत मात्र

चितवन/मुग्लिन-मलेखु सडक खण्डको विस्तार र स्तरोन्नतिको काम एक वर्षमा जम्मा ६ प्रतिशत मात्र भएको छ । पृथ्वी राजमार्ग अन्तर्गत ३९ किलोमिटर लामो सडकको काम गएको वर्षको पुसदेखि शुरु भएको थियो । तर १ वर्षमा जम्मा ६ प्रतिशत काम मात्रै सम्पन्न भएको छ ।

सडक विस्तारको काम सुस्त हुँदा यात्रु तथा वरपरका बासिन्दा धुलो, हिलो र खाल्डाखुल्डीले हैरान भएका छन् । काठमाण्डौ भित्रिने र बाहिरिने यात्रुको यात्राको समय लम्बिएको छ ।

नागढुङ्गा-मुग्लिन सडक आयोजना पश्चिम खण्डका सूचना अधिकारी कृष्ण आचार्यका अनुसार नक्साङ्कन परिवर्तन, वर्षा र चाडपर्वका कारण लक्ष्यअनुसार काम हुन नसकेको हो । १ वर्षमा १५ प्रतिशत काम गर्ने लक्ष्य लिइएको भए पनि नक्साङ्कन परिवर्तन गर्न नै ६ महिना लागेको उहाँले जानकारी दिनुभयो । अहिले पुलको जग निर्माण, नाली निर्माण, मोड सुधारको काम भइरहेको छ ।

यो सडकमा रहेका ८ वटा पुलमध्ये ६ वटा पुल निर्माणका लागि ठेक्का लागेको थियो । तीमध्ये ५ वटा पुलको काम भइरहेको सूचना अधिकारी आचार्यले बताउनुभयो । हुग्दी खोलाको पुल क्षतिपूर्तिको प्रक्रिया नटुङ्गिएकाले काम शुरु हुन सकेको छैन । अन्य २ वटा पुल ठेक्का लगाउने चरणमा रहेका छन् । ३ वर्षभित्र सम्पन्न गर्ने गरी शर्मा-जेडआई सीजी जेभीले ४ अर्ब ८० करोड रुपैयाँमा ठेक्का सम्झौता गरी काम गर्दै आएको छ । (रासस)

के तपाई फोटो कपी प्रिन्टर मेसिन किन्दै हुनुहुन्छ ?

Brother, Canon, HP, Sharp Ricoh, Epson, Kyocera, Lexmark

टोनर रिफिलिङ्ग, प्रिन्टर, कम्प्युटर, फोटोकपी लगायतको सर्भिस छिटो छरितो र भरपर्दो रुपमा गर्नुभई ढुक्क हुनुहोस् ।

PrinterShop

The complete office solution

Contact No. 9845292140, 057-527041, Schoolroad, Hetauda-4

tonerhouse_htd@yahoo.com

पूजाआजा र भेटघाटका लागि हेटौंडामा आउँदै पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/माघ ७ मा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाह हेटौंडा आउँदैछन् । बेलाबखत हेटौंडा आइरहने ज्ञानेन्द्रको आगामी भ्रमणलाई भने राप्रपा मकवानपुरले विशेष बनाउने भएको छ ।

धार्मिकक्षेत्रहरुको अवलोकन तथा पूजाआरधानाका लागि हेटौंडा आउन लागेका पूर्वराजा शाहसँग भेटघाट कार्यक्रमको तय र व्यवस्थापन राप्रपाले गरेको छ । राप्रपाले पत्रकार सम्मेलन गर्दै ज्ञानेन्द्र आउने कार्यतालिकाबारे जानकारी गराएको छ ।

पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रलाई ७ गते दिउँसो १२ बजे हेटौंडा-१५ स्थित चुरियामाई मन्दिरमा स्वागत गरिने आयोजक मूल समारोह समितिका संयोजक तथा प्रतिनिधिसभा सदस्य दीपकबहादुर सिंहले जानकारी दिए ।

सोही दिन दिउँसो साढे १२ बजे हेटौंडा-१३ पदमपोखरीस्थित ज्याङछुपलिङ पोताला गुम्बामा पूजाआराधना, साढे २ बजे हेटौंडा-१० स्थित भूटनदेवी मन्दिरमा पूजाआराधनासहित शुभेच्छुक भेटघाट र साढे ४ बजे हेटौंडा रिसोर्टमा खेलप्रमी, बुद्धिजीवी, व्यवसायीलगायतसँग भेटघाट गरी फर्किने कार्यतालिका रहेको सिंहले बताए । कार्यक्रममा पार्टीको नभई नेपालको राष्ट्रिय झण्डा बोकिने उनले बताए । 'हामीले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रलाई अभिभावक मानेका छौं । देशैभर जनतासँग उहाँको प्रत्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम भइरहेको बेला मकवानपुरमा पनि उत्साहजनक रुपमा कार्यक्रम सम्पन्न हुनेमा हामी विश्वस्त छौं ।', सिहंले भने ।

राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी मकवानपुरका प्रवक्ता आयुष डोटेलका अनुसार ७ गते हुने कार्यक्रमको लागि १ हजार १ सय ११ जनाको मूल समारोह समिति तथा १० वटा उपसमितिहरु गठन गरिएको छ । समितिलाई विभिन्न जिम्मेवारी दिइएको छ । रिपोर्टर्स क्लब मकवानपुरको आयोजनामा भएको पत्रकार सम्मेलनमा राप्रपा केन्द्रीय सदस्य रामहरि न्यौपाने, सचिव गुञ्जबहादुर न्यौपाने, बागमती प्रदेश सदस्य ध्रुवप्रसाद सञ्जेल, राष्ट्रिय प्रजातान्त्रिक महिला संगठनकी केन्द्रीय सचिव सरस्वती थिङ्लगायतको उपस्थिति थियो ।

माओवादी केन्द्र हेटौंडा-१२ को नेतृत्वमा पोखरेल

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१२ वडा कमिटीको नेतृत्वमा रामहरि पोखरेल चयन भएका छन् । बुधबार भएको वडा कमिटीको दोस्रो वडा सम्मेलनबाट पोखरेललाई अध्यक्षमा सर्वसम्मत् चयन गरिएको हो ।

pkfVdf'df ci6 3nfg, gj/fh 3nfg, /lj gs'df/ khf, ;lr j df dfwj kl;fb l3ld/] ;x;lr j c~h' ly{, cf};/l;+ uf{h] sfjfVdfdf lnnfs'df/Lj s rog eP]sf 5g\ . ;box?df thf/fh ly{, 3]bfh] an, xl/ kf8]h, euj fg cof{h, zfGtf ?bf, /ldt f a/fn, ;'gdf bf{, oz[bf vgfnnufd #%; bdo j8f sld6L rog ePsf] xf] . ;Dd]gaf6 l5l/{ nfdfsf] g][j df !! ;bdo dfcf]fbL

केन्द्रको युवा संगठन वाइसीएल वडा कमिटी चयन भएको छ । पार्वती घलानको नेतृत्वमा १७ सदस्यीय अखिल नेपाल महिला संघ क्रान्तिकारी वडा कमिटी चयन भएको छ ।

सम्मेलनमा माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय सदस्य एवम् बागमती प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्री कुमारी मोक्तान, बागमती प्रदेश कमिटी उपाध्यक्ष तथा बागमति प्रदेश सांसद प्रेमबहादुर पुलामी (छिन्तु), बागमती प्रदेश कमिटी सचिवालय सदस्य एवम् जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुर का प्रमुख ललित घलान, बागमती प्रदेश कमिटी सचिवालय सदस्य तथा हेटौंडा उपमहानगर इन्चार्ज विवेक राई, अध्यक्ष तीर्थ थापामगरसहितको उपस्थिति थियो । सम्मेलन माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय सदस्य एवम् बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री शालिकराम जमकट्टेलको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको हो ।

प्रधानमन्त्रीसँग चित्लाङ-चन्द्रागिरी सडक स्तरीकरणमा १० करोड बजेट माग

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/उत्तरी मकवानपुरका नेताहरुले चित्लाङ-चन्द्रगिरी सडक स्तरिकरणका लागि सामूहिक प्रयासको थालनी गरेका छन् । पहिलोपटक नेकपा (एमाले), नेपाली काँग्रेस तथा नेकपा (माओवादी)का नेताले सामूहिक प्रयास सुरु गरेको हो ।

मकवानपुर २ बाट प्रत्यक्ष निर्वाचित प्रतिनिधिसभा सदस्य महेश वर्तौलाको समन्वयमा एकिकृत प्रयासको थालनी भएको हो । ३ माघमा साँसद वर्तौला सहित पूर्वसाँसदहरु रामनारायण विडारी, सुभाषचन्द्र ठकुरी, नेपाली काँग्रेसका नेता जयराम लामिछाने, थाहा नगर पालिका प्रमुख बिष्णु बिष्ट, इन्द्रसरोवर गाउँपालिका अध्यक्ष देवकृष्ण पुडासैनी, थाहा-९ का वडाअध्यक्ष राजकुमार बलामी, नेकपा एमाले थाहाका सचिव रामकृष्ण बस्नेतलगायतले प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' लाई भेटेर चालू आवमा १० करोड बजेट माग गरेका छन् ।

टोलीले प्रधानमन्त्रीलाई ४० करोड बराबरको श्रोत सुनिश्चीतता गराउन अनुरोध गरेका थिए । प्रधानमन्त्री प्रचण्डले आफूलाई चित्लाङ सडकको महत्वका विषयमा जानकारी नै रहेको बताउदै सरकारले आवस्यक बजेट उपलव्ध गराउनेमा निश्चिन्त रहन आग्रह गर्नुभएको साँसद वर्तौलाको स्वकीय आशिष अस्लामीले बताए । गत शनिवार मात्रै काठमाडौंबाट थानकोट-चन्द्रागिरी हुँदै चित्लाङ जाँदै गरेको प्र ३-०१-२३ च ६९८५ नम्बरको जिप अनियन्त्रित भई सडकबाट करिब ५ सय मिटर तल खसेको थियो ।

यो दुर्घटना सडकको सेतोपहरा भन्ने स्थानमा भएको थियो । दुर्घटनामा चारजनाको घटनास्थलमै मृत्यु भएको थियो । दुर्घटनामा काठमाडौं मैतीदेवीका ६७ वर्षीय ओमकारनिधि तिवारी र ६४ वर्षीया कल्पना तिवारी तथा लाजिम्पाटका डा. महेशकुमार गौतम र चार वर्षीय प्रियान्स गौतमको मृत्यु भएको थियो । दुर्घटनामा घाइते ६ वर्षीया स्मारिका गौतमको उपचार क्रममा बयोधा अस्पतालमा मृत्यु भयो । कारबाट ओर्लेकी स्मारिकाकी आमा डा. सृष्टि तिवारी गौतम मात्र सकुशल रहिन् ।

स्थानीय आर्थिक विकास कार्यक्रममा ४ वटा पालिका छनोट

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले नव प्रवर्द्धनमा आधारित स्थानीय आर्थिक विकास कार्यक्रमका लागि १०४ वटा स्थानीय तह छनोट गरेको छ । जसमा मकवानपुरका ४ वटा स्थानीय तह छनोट भएका छन् ।

नव प्रवर्द्धनमा आधारित स्थानीय आर्थिक विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८० बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवेदन दिने स्थानीय तहमध्ये तोकिएको योग्यता र आधार पूरा गरेका मकवानपुरको एक उपमहानगर र ३ वटा गाउँपालिका छनोट भएको हो । मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको नामावली अनुसार मकवानपुरको हेटौंडा उपमहानगरपालिका, मकवानपुरगढी, भीमफेदी र कैलाश गाउँपालिका छनोट भएका हुन् ।

मन्त्रालयले कोशी प्रदेशका २०, मधेस प्रदेशका १७, बागमती प्रदेशका १७, गण्डकी प्रदेशका ११, लुम्बिनी प्रदेशका १४, कर्णाली प्रदेशका १० र सुदूरपश्चिम प्रदेशका ११ वटा स्थानीय तह छनोट गरेको हो । यस कार्यक्रमका सञ्चालनका लागि २४२ वटा स्थानीय तहले निवेदन दिएका थिए । मापदण्ड पूरा गरेका १०४ वटालाई छानिएको मन्त्रालयले जनाएको छ । छनोट भएका स्थानीय तहमा एकमुष्ट रुपमा ८८ करोड ५० लाख रुपैयाँ पठाइएको मन्त्रालयको स्रोत परिचालन समन्वय शाखाका शाखाअधिकृत नमराज सापकोटाले जानकारी दिएका छन् ।

बागमतीमा लचिलो प्रतिपक्षलाई सरकारले हेपेको सांसदको आरोप

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/ बागमती प्रदेशको नेकपा (एमाले) संसदीय दलको बैठकमा प्रदेश सरकारको रवैयाप्रति एमाले सशक्त उभिनुपर्ने आवाज उठेको छ ।

संसदीय दलका नेता जगन्नाथ थपलियाको अध्यक्षतामा सोमबार हेटौंडामा बसेको बैठकमा अधिकांश सदस्यले सरकारप्रति प्रतिपक्षको व्यवहार आवश्यकभन्दा नरम र लचिलो भएकोले सरकारले पेलेर अघि बढ्ने नीति लिएको बताए । एमालेका प्राय: प्रदेशसभा सदस्यले प्रतिपक्ष सरकार जस्तो लचिलो र सरकार चाहिँ प्रतिपक्ष जस्तो कडा भएको बताए । बैठकमा बोल्दै प्रदेशसभा सदस्य तथा नेकपा (एमाले) मकवानपुरका अध्यक्ष एकालाल श्रेष्ठले जनताको आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने र समानुपातिक तथा समतामूलक विकासका लागि एमालेले सशक्त प्रतिपक्षको भूमिका खेल्नुपर्ने बताए ।

त्यस्तै नेकपा एमालेका केन्द्रीय सदस्यसमेत रहेका प्रदेशसभा सदस्य भारती पाठकले सरकारका केही मन्त्रीले विकास बजेट दिनुलाई आफ्नो ढुकुटीबाट दान दिएको रुपमा व्यवहार गर्न थालेको बताइन् । उनले सरकारको दम्भ र स्वेच्छाचारितामा मलजल पुग्ने काम नगर्न नेतृत्वलाई आग्रह गरिन् । संसदीय दलका प्रमुखसचेतक मधुसूदन पौडेलले सरकारले आफूहरुको मागको गलत ब्याख्या गरेको बताए । संसदीय समितिको पदाधिकारी टुंग्याइनु पर्ने एमालेको मागलाई सरकारको एक मन्त्रीले एमालेले सबै समितिको सभापति माग्यो भनेर हल्ला गर्दै हिंडेको समेत पाइएको बताए ।

'हामीले समानुपातिक र समावेशी विकास हुनुपर्ने र त्यसका लागि बजेट पुस्तकमा नपारिएका तर, आमनागरिकका सवालमा गर्नै पर्ने योजनाको विवरण पेश गर्‍यौं, सरकारले त्यो कार्यान्वयन गर्ने लिखित सम्झौता पनि गर्‍यो। तर त्यो कार्यान्वयन गर्नुको साटो एमालेले पैसाको कुरा नमिलेर संसद चल्न दिएन भन्ने जस्ता हल्ला चलाएको छ', उनले बताए । संसदीय दलका नेता थपलियाले हाल सरकार प्रतिपक्षीको मागप्रति केही लचिलो देखिए पनि स्वेच्छाचारी गतिविधि गर्न नछाडेकाले विश्वास गर्न नसकिने बताए ।

बजेट सिद्धान्त र प्राथमिकता फागुनमै आउने

काठमाडौं, २ माघ/ सरकारले चालू आर्थिक वर्षदेखि बजेटको सिद्धान्त तथा प्राथमिकता फागुनभित्रै संसद्मा पेश गर्ने भएको छ । त्यस्तै, सिद्धान्त र प्राथमिकता माथि छलफल गरी संसदले चैत १५ गतेभित्र सरकारलाई सुझाव पेश गर्नुपर्ने भएको छ ।

बुधबार मन्त्रिपरिषद बैठकले बजेटको कार्यतालिकामा परिमार्जन गर्ने गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ लाई अध्यादेशमार्फत संशोधन गर्न राष्ट्रिपतिसमक्ष पठाउने निर्णय गरेको छ । अध्यादेशमार्फत उक्त ऐनमा रहेको बजेटपूर्व (प्रि बजेट) को प्रक्रियाहरुको कार्यतालिकाहरु फेर्न लागिएको हो ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्वसम्बन्धी ऐन २०७६ मा विनियोजन विधेयक प्रस्तुत हुनुभन्दा १५ दिन अगाडि अर्थमन्त्रीले विनियोजन विधेयकमा समावेश हुने सरकारका बजेट तथा कार्यक्रमका सिद्धान्त र आयोजना वा कार्यक्रमको प्राथमिकता विवरण संघीय संसदमा प्रस्तुत गर्ने उल्लेख छ । यसलाई अब 'फागुन मसान्त' भनी संशोधन गरिएको अर्थ मन्त्रालयका प्रवक्ता धनीराम शर्माले जानकारी दिए । चैत १५ भित्र संसदले सो विषयमा छलफल सक्ने गरी अध्यादेशमार्फत ऐन संशोधन गर्न लागिएको छ ।

शर्माले सोहीअनुसार बजेटका अन्य तालिकासमेत परिमार्जन भएको बताए । उनका अनुसार स्रोत समिति बैठक माघ मसान्तभित्र बसी बजेटको सिलिङ तय गर्ने गरी समय तोकिएको छ । फागुन पहिलो साता राष्ट्रिय योजना आयोगले मन्त्रालयहरूलाई मन्त्रालयगत सिलिङ पठाइसक्नुपर्ने गरी ऐन संशोधन हुनेछ ।

सोही ऐनको दफा १४ (२) मा संशोधन गर्दै आर्थिक सर्वेक्षण संघीय संसदमा पेस गर्ने मिति राजस्व र व्यय अनुमान पेस गर्नुभन्दा '७ दिन' अगाडि भनी तोकिएको छ । अर्थात्, आर्थिक सर्वेक्षण अब जेठ ८ मै संसदमा पेस गर्नुपर्ने भएको छ ।

राष्ट्रपतिले अध्यादेश जारी गरेपछि यो व्यवस्था कार्यान्वयनमा आउने छ । चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा नै फागुनमा बजेटका सिद्धान्त र प्राथमिकता ल्याइ सक्ने व्यवस्था गर्ने घोषणा गरिएको थियो । त्यहीअनुसार ऐनमा संशोधन गर्न लागिएको हो ।

अहिले जेठ लागेसँगै संसद्ले दिएको समयमा राष्ट्रपतिबाट संसद्को संयुक्त बैठकमा सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने गरिन्छ । बजेट अगाडि आर्थिक सर्वेक्षणसहितका प्रकाशनहरू संसद्मा प्रस्तुत गरेर १५ जेठमा बजेट प्रस्तुत गर्ने गरी संविधानमै मिति तोकिएको छ ।

उपमहानगरद्वारा अन्तरपालिका फुटसल विजेतालाई सम्मान

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, ३ माघ/ मकवानपुरगढी गाउँपालिकामा सम्पन्न अन्तरपालिका फुटसल प्रतियोगितामा बिजेता बनेको हेटौंडा उपमहानगरपालिकाका खेलाडीलाई सम्मान गरिएको छ ।

हेटौंडा उपमहानगर पालिकाको प्रतिनिधित्व गर्दै खेलमा सहभागी बनेका खेलाडीले जिल्लामा रहेका अन्य पालिकालाई पछि पार्दै उपाधि उचालेपछि उपमहानगरले उनीहरुलाई सम्मान गरेको हो । बुधबार उपमहानगरपालिकामा आयोजित कार्यक्रममा नगरप्रमुख मीनाकुमारी लामा र उपप्रमुख राजेश बानियाँले बिजेता खेलाडीलाई खादा लगाउँदै सम्मान गरेका हुन् ।

मकवानपुरगढी खेलकुद विकास समितिको आयोजनामा भएको सहिद रुद्र पाखिन, बासुदेव घिमिरे स्मृति दोश्रो अन्तरपालिका फुटसल प्रतियोगितामा आयोजकलाई पराजित गर्दै उपमहानगरले उपाधिमाथि कव्जा जमाएको थियो । आयोजक टिम खेलकुद विकास समितिलाई ७-४ गोल अन्तरले पराजित गर्दै हेटौंडा उपमहानगर पालिकाले उपाधि उचालेको हो । उपाधीसँगै हेटौंडाले १ लाख २५ हजार सहित शिल्ड प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको थियो ।

उपमहानगरले गरेको खेलाडी सम्मानमा नगरप्रमुख लामाले खेल र खेलाडीको लागि लगानी गर्न तयार रहेको बताइन् । उनले नगरको नामलाई अघि ल्याउने खेलाडी गहना भएको भन्दै आगामी दिनमा पनि उपमहानगरको प्रतिनिधित्व गर्दै खेलहरुमा सहभागी हुन आग्रह गरिन् । नगरको खेलकुदको विकासका लागि बजेट छुट्याएर प्रतियोगिता सहित खेलमैदान र खेलाडी उत्पादनमा लगानी गरिरहेको बताइन् ।

सम्मान कार्यक्रममा उपप्रमुख बानियाँले खेल र खेलाडीको विकासका लागि उपमहानगर सँधै तयार रहने बताए । उनले भौतिक विकासका लागि नेतृत्वले काम गरेपनि नगरको नामलाई चर्चामा ल्याउनका लागि खेलाडीको भूमिका महत्वपूर्ण हुने बताए । मकवानपुरगढीमा बिजेता बनेको टोली पोखरामा हुने राष्ट्रियस्तरको फुटसल प्रतियोगितामा उपमहानगरको तर्फबाट सहभागी बन्ने भएको छ ।

हेटौंडामै उत्पादित
सुदिन ड्राइमिट

Ready To Eat
हाम्रा विशेषताहरू:
- ग्याँस ओभनबाट उत्पादन गरिने ।
- हानिकारक धुवाँको असर नहुने ।
- १२ प्रकारका घरायसी मसलायुक्त ।
- तत्काल खान मिल्ने ।
- खाद्य सुरक्षणको लागि केमिकल (Preservative) प्रयोग नभएको ।
सुदिन प्याकेजिङ्ग उद्योग
हेटौंडा-४, मकवानपुर
९८४५२६२५२२, ९८५५०७२६२३

साझाकुरा राष्ट्रिय दैनिकका लागि सबिन न्यौपानेद्वारा प्रकाशित, सम्पादक: सरला खनाल, कार्यालय/मुद्रण: हेटौंडा-१ चौकीटोल, फोन नं.: ०५७-५२१११५, E-mail:sajhakura@gmail.com, URL: www.sajhakuranews.com, पोष्ट बक्स नं. २९, मुद्रण: सफल छापाखाना